

Socialutskottets betänkande 2020/21:SoU15

Folkhälsofrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, främst med hänvisning till pågående arbete. Motionsyrkandena handlar bl.a. om folkhälsofrämjande insatser, suicidprevention, matvanor och fysisk aktivitet.

I betänkandet finns 20 reservationer (M, SD, C, KD, L) och fem särskilda yttranden (M, SD, C, KD, L).

Behandlade förslag

Cirka 150 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	7
Utskottets överväganden.....	8
Folkhälsomål och folkhälsofrämjande insatser.....	8
Suicidprevention.....	13
Skydd mot smittsamma sjukdomar.....	20
Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.....	25
Matvanor och fysisk aktivitet m.m.	27
Motioner som bereds förenklat.....	34
Reservationer.....	35
1. Folkhälsofrämjande insatser, punkt 2 (M).....	35
2. Folkhälsofrämjande insatser, punkt 2 (SD).....	36
3. Folkhälsofrämjande insatser, punkt 2 (C).....	36
4. Folkhälsofrämjande insatser, punkt 2 (KD).....	37
5. Folkhälsofrämjande insatser, punkt 2 (L).....	38
6. Nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention, punkt 3 (M).....	38
7. Nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention, punkt 3 (KD).....	39
8. Suicidprevention för olika grupper, punkt 4 (SD).....	40
9. Suicidprevention för olika grupper, punkt 4 (L).....	40
10. Ändring i smittskyddslagen, punkt 5 (L).....	41
11. Utvärdering av regelverket för nationella vaccinationsprogram, punkt 6 (SD, L).....	41
12. Vaccination av barn, punkt 7 (SD).....	42
13. Uppföljning av HPV-vaccination, punkt 8 (M, KD).....	42
14. Hälsosamma levnadsvanor, punkt 11 (SD).....	43
15. Hälsosamma levnadsvanor, punkt 11 (C).....	44
16. Matvanor m.m., punkt 12 (M, KD, L).....	44
17. Fysisk aktivitet på recept, punkt 13 (M, KD).....	45
18. Nationell strategi för fysisk aktivitet, punkt 14 (L).....	46
19. Främjande av barns fysiska aktivitet, punkt 15 (KD).....	46
20. Kultur och natur i folkhälsoarbetet, punkt 16 (C).....	47
Särskilda yttranden.....	48
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (M).....	48
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (SD).....	48
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (C).....	48
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (KD).....	48
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (L).....	49
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	50
Motioner från allmänna motionstiden 2020/21.....	50
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet.....	65

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Folkhälsomål och folkhälsofrämjande insatser

1. Nytt målområde

Riksdagen avslår motion

2020/21:2696 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 24.

2. Folkhälsofrämjande insatser

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:1880 av Joakim Järrebring (S),

2020/21:2745 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkandena 1, 3 och 18,

2020/21:3135 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 1 och 5,

2020/21:3260 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 1,

2020/21:3317 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 5,

2020/21:3357 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 21 och

2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkandena 2 och 3.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (KD)

Reservation 5 (L)

Suicidprevention

3. Nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:3135 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 4,

2020/21:3139 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 22 och

2020/21:3369 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 14.

Reservation 6 (M)

Reservation 7 (KD)

4. Suicidprevention för olika grupper

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:1359 av Betty Malmberg och Marléne Lund Kopparklint (båda M) yrkande 3,

2020/21:2325 av Clara Aranda m.fl. (SD) yrkande 8,

2020/21:3259 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 7 och

2020/21:3260 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkandena 12 och 13.

Reservation 8 (SD)

Reservation 9 (L)

Skydd mot smittsamma sjukdomar

5. Ändring i smittskyddslagen

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:3227 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 31 och

2020/21:3260 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 27.

Reservation 10 (L)

6. Utvärdering av regelverket för nationella vaccinationsprogram

Riksdagen avslår motion

2020/21:3260 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 26.

Reservation 11 (SD, L)

7. Vaccination av barn

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:1756 av Erik Ottoson (M) yrkande 4 och

2020/21:2035 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 11.

Reservation 12 (SD)

8. Uppföljning av HPV-vaccination

Riksdagen avslår motion

2020/21:3140 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 24.

Reservation 13 (M, KD)

9. Legionellasmitta

Riksdagen avslår motion

2020/21:125 av Eric Palmqvist (SD) yrkande 1.

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

10. Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

Riksdagen avslår motion

2020/21:1109 av Ann-Sofie Alm och Ann-Sofie Lifvenhage (båda M) yrkande 2.

Matvanor och fysisk aktivitet m.m.

11. Hälsosamma levnadsvanor

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:1623 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 12,

2020/21:2888 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 7 och

2020/21:2952 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 10.

Reservation 14 (SD)

Reservation 15 (C)

12. Matvanor m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:1440 av Daniel Andersson (S),

2020/21:2144 av Per-Arne Håkansson (S),

2020/21:2745 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 4,

2020/21:3135 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 19 och

2020/21:3260 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 10.

Reservation 16 (M, KD, L)

13. Fysisk aktivitet på recept

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2745 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 7,

2020/21:3135 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 14 och

2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkande 13.

Reservation 17 (M, KD)

14. Nationell strategi för fysisk aktivitet

Riksdagen avslår motion

2020/21:3260 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 11.

Reservation 18 (L)

15. Främjande av barns fysiska aktivitet

Riksdagen avslår motion

2020/21:2745 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 5.

Reservation 19 (KD)

16. Kultur och natur i folkhälsoarbetet

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2952 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 22 och

2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkande 15.

Reservation 20 (C)

Motioner som bereds förenklad

17. Motioner som bereds förenklad

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 28 januari 2021

På socialutskottets vägnar

Acko Ankarberg Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Acko Ankarberg Johansson (KD), Camilla Waltersson Grönvall (M), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Hultberg (M), Per Ramhorn (SD), Mikael Dahlgvist (S), Sofia Nilsson (C), Karin Rågsjö (V), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Dag Larsson (S), Christina Östberg (SD), Pernilla Stålhammar (MP), Mats Wiking (S), Ulrika Jörgensen (M), Pia Steensland (KD), Barbro Westerholm (L) och Inge Ståhlgren (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet ca 150 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2020/21. Motionsförslagen finns i bilaga 1.

Cirka 110 av dessa motionsyrkanden behandlas i förenklad ordning eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden. De motionsförslag som bereds förenklat finns i bilaga 2.

Motionsyrkanden som rör folkhälsofrågor och covid-19-pandemin planeras att behandlas i betänkande 2020/21:SoU14 Covid-19-pandemin och därmed sammanhängande frågor.

Utskottets överväganden

Folkhälsomål och folkhälsofrämjande insatser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ett nytt målområde och folkhälsofrämjande insatser.

Jämför reservation 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (KD) och 5 (L).

Motionerna

Nytt målområde

I kommittémotion 2020/21:2696 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 24 föreslås ett tillkännagivande om att göra mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer till ett målområde i den nationella folkhälsopolitiken. Motionärerna anser att det behövs ett mer strukturerat arbete med återkommande uppföljning och rapportering för att förebygga mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Genom att göra mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer till ett nytt målområde i den nationella folkhälsopolitiken skulle det tydliggöras vilka målen är, på vilket sätt de ska följas upp och vem som ansvarar för vad.

Folkhälsofrämjande insatser

I kommittémotion 2020/21:3135 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att ta fram och genomföra en nationell hälsofrämjande strategi. I yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att använda fysioterapeuter och arbetsterapeuter strukturerat och metodiskt i det förebyggande hälsoarbetet.

I kommittémotion 2020/21:3357 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 21 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör uppdra åt en lämplig myndighet att systematiskt analysera avloppsvatten med avseende på förekomst av läkemedelsrester, narkotiska preparat och virus för att kunna göra riktade insatser för folkhälsan.

I kommittémotion 2020/21:2745 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att följa upp Folkhälsomyndighetens uppdrag att samordna det förebyggande folkhälsopolitiska arbetet. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att sprida evidensbaserade folkhälsofrämjande projekt. Motionärerna anser att förebyggande projekt som har evidensbaserade goda folkhälsoförebyggande effekter aktivt måste förvaltas och genomföras nationellt. I yrkande 18 föreslås ett tillkännagivande om att se det civila samhället som en bärande aktör i folkhälsoarbetet.

I kommittémotion 2020/21:3317 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om behovet av kunskap om det moderna arbetslivets villkor och hur det påverkar familjeliv, personlig hälsa och barns välbefinnande.

I kommittémotion 2020/21:3260 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att skapa en nationell strategi för hälsa. Motionärerna anser att strategin bl.a. bör fokusera på att alla ska kunna delta i samhället på lika villkor, med särskilt fokus på grupper i samhället som oftare drabbas av ohälsa och för tidig död, såsom personer med lägre utbildning och människor födda utanför EU. Levnadsvanor och förebyggande arbete behöver särskilt prioriteras.

I kommittémotion 2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om vikten av att fortsätta att analysera förslagen från Kommissionen för jämlik hälsa. Motionärerna anser att det är angeläget att ta fasta på förslagen i sin helhet, den analys som görs och fånga upp det som återstår av kommissionens arbete och dess förslag. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om behovet av en folkhälsovetenskap med ett regelverk som tydligare än i dag klargör hur ansvaret för folkhälsoarbetet ser ut på lokal, regional och statlig nivå.

I motion 2020/21:1880 av Joakim Järrebring (S) föreslås ett tillkännagivande om att studera förutsättningarna för att ge regionerna ett förebyggande folkhälsoansvar. Många skulle enligt motionären få en bättre hjälp om det fanns en aktör som fick det samordnade ansvaret för folkhälsan, såväl förebyggande som behovsstyrd vård.

Bakgrund och pågående arbete

Målet för folkhälsopolitiken

Det övergripande målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation (prop. 2017/18:249, bet. 2017/18:SoU26, rskr. 2017/18:406).

I samband med att det nya målet slogs fast beslutade riksdagen om en sektorsövergripande mål- och uppföljningsstruktur för det samlade folkhälsoarbetet. Den består av åtta målområden:

1. Det tidiga livets villkor
2. Kunskaper, kompetenser och utbildning
3. Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö
4. Inkomster och försörjningsmöjligheter
5. Boende och närmiljö
6. Levnadsvanor
7. Kontroll, inflytande och delaktighet
8. En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård.

De första sju målområdena utgör livsområden som omfattar viktiga resurser för en god och jämlik hälsa men också en inriktning på arbete som främjar god och jämlik hälsa. Det åttonde målområdet betonar att hälso- och sjukvårdens verksamhet bör bli bättre på att motverka skillnader mellan sociala grupper i fråga om insjuknande, behandling och konsekvenser av sjukdom och ohälsa. Folkhälsomyndigheten har i uppdrag att verka för att det nationella folkhälsomål som riksdagen har fastställt uppnås, och verksamheten ska omfatta samtliga åtta målområden.

Av regeringens proposition God och jämlik hälsa – en utvecklad folkhälso-politik (prop. 2017/18:249) framgår vikten av att aktörer på alla samhälls-nivåer aktivt arbetar med att främja en god och jämlik hälsa. Sverige ska fortsätta att vara ledande i genomförandet av Agenda 2030.

Stödstruktur för det statliga folkhälsoarbetet

Folkhälsomyndigheten har i uppdrag att regelbundet redovisa data för ett urval indikatorer inom vart och ett av de nationella målområdena. I maj 2019 fick Folkhälsomyndigheten i uppdrag att utveckla en stödstruktur för det statliga folkhälsoarbetet som möjliggör systematiska och samordnade insatser (S2019/02381/FS, S2020/07611/FS). I uppdraget låg att redovisa en samlad strategi för hur detta arbete ska bedrivas. Folkhälsomyndigheten skulle därtill se över och ange vilka politikområdesmål som har betydelse för att nå det övergripande folkhälsomålet samt om de är adekvata ur ett jämlik hälsa-perspektiv uppdelat på de åtta målområdena. Vidare skulle myndigheten utreda och föreslå hur respektive målområde kan följas upp via ett antal valida, vetenskapligt förankrade och mätbara indikatorer som speglar viktiga aspekter av en god och jämlik hälsa och bakomliggande förutsättningar på samhällsnivå och som går att följa på nationell, regional och lokal nivå. Redovisningen lämnades till Regeringskansliet i december 2020 i rapporten På väg mot en god och jämlik hälsa – Stödstruktur för det statliga folkhälsoarbetet.

I rapporten presenterar Folkhälsomyndigheten en struktur för det statliga folkhälsoarbetet som möjliggör systematiska och samordnade insatser mellan myndigheter i syfte att bidra till att det övergripande folkhälsopolitiska målet nås. Vidare redovisas ett innehåll för det folkhälsopolitiska ramverket i form av nationella mål, och man identifierar vilka statliga myndigheter som är relevanta för att bidra till det statliga folkhälsopolitiska arbetet. Myndigheten redovisar också indikatorer för de åtta målområdena och för relevanta hälsoutfall, vilka ska visa riktning och användas för att följa upp den övergripande folkhälsopolitiken. Rapporten utgör ett kunskapsunderlag för bl.a. dem som arbetar med folkhälsorelevanta frågor på statlig, regional och kommunal nivå, i näringslivet eller civilsamhället.

Mäns våld mot kvinnor

För att stärka förutsättningarna att nå det jämställdhetspolitiska delmålet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra presenterade regeringen 2016 en samlad

nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (skr. 2016/17:10, bet. 2016/17:AU5, rskr. 2016/17:150). Strategin inbegriper mål och insatsområden, en struktur för stöd och uppföljning och ett åtgärdsprogram med insatser för perioden 2017–2020. Den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor har fyra målsättningar:

- ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld
- förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn
- effektivare brottsbekämpning
- förbättrad kunskap och metodutveckling.

Vid Jämställdhetsmyndigheten pågår för närvarande ett arbete med att ta fram indikatorer för uppföljning av den nationella strategins fyra målsättningar (prop. 2020/21:1 utg.omr. 13).

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 13) anför regeringen att genomförandet av den tioåriga nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor har hög prioritet, inte minst insatser för att stoppa hedersrelaterat våld och förtryck inklusive barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning. Regeringen avser att presentera ett samlat åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor samt hedersrelaterat våld och förtryck för perioden 2021–2023. Åtgärdsprogrammet kommer även att omfatta insatser mot könsstympning, och prostitution och människohandel samt fortsatta insatser mot sexuella övergrepp utifrån de lärdomar som dragits av metoo. Åtgärdsprogrammet kommer att inkludera hbtq-personers utsatthet för alla typer av våld som omfattas av strategin.

Analys av avloppsvatten

Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruks (EMCDDA) huvuduppgift är att sammanställa statistik och göra analyser kring narkotika och beroende. De samarbetar också med forskningsinstitut i olika europeiska länder för att följa upp exempelvis avloppsmätningar och säkerställa att mätverktygen i länderna är kalibrerade på ett likvärdigt sätt (emcdda.europa.eu/topics/wastewater_en).

Det statliga forskningsinstitutet Research Institutes of Sweden (RISE) ingår i EMCDDA:s samarbete. RISE genomför avloppsmätningar av droger på uppdrag av exempelvis kommuner, länsstyrelser eller myndigheter. Metoden kan också användas för att hitta läkemedelsrester i avloppsvattnet. Analys av coronavirus i vattenprover är under uppbyggnad (ri.se).

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om bl.a. folkhälsofrämjande insatser behandlades senast i betänkande 2019/20:SoU5 Folkhälsofrågor. Motionsyrkandena avstyrktes

(s. 12). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2019/20:81, rskr. 2019/20:173).

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att regeringen 2016 presenterade en samlad nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor i syfte att stärka förutsättningarna att nå det jämställdhetspolitiska delmålet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Utskottet anser inte att det är nödvändigt för riksdagen att ta något initiativ med anledning av motion 2020/21:2696 (MP) yrkande 24 om att göra mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer till ett målområde i den nationella folkhälsopolitiken. Motionsyrkandet bör avslås.

Det övergripande målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och att sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. I samband med att det nya målet fastslogs, beslutade riksdagen om en sektorsövergripande mål- och uppföljningsstruktur för det samlade folkhälsoarbetet. Den består av åtta målområden. De första sju målområdena omfattar de områden som är särskilt avgörande för en god och jämlik hälsa – bl.a. det tidiga livets villkor och levnadsvanor. Det åttonde och sista målområdet omfattar en jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård.

Utskottet konstaterar att Folkhälsomyndigheten nyligen redovisade ett uppdrag att utveckla en stödstruktur för det statliga folkhälsoarbetet som möjliggör systematiska och samordnade insatser mellan myndigheter i syfte att bidra till att det övergripande folkhälsopolitiska målet nås. I rapporten redovisas även ett innehåll för det folkhälsopolitiska ramverket i form av nationella mål, och man identifierar vilka statliga myndigheter som är relevanta för att bidra till det statliga folkhälsopolitiska arbetet. Dessutom redovisas indikatorer för de åtta målområdena och för relevanta hälsoutfall. Utskottet välkomnar Folkhälsomyndighetens rapport.

När det gäller analyser av avloppsvatten noterar utskottet att det statliga forskningsinstitutet Research Institutes of Sweden genomför avloppsmätningar av bl.a. droger på uppdrag av exempelvis kommuner, länsstyrelser eller myndigheter.

Därmed anser utskottet inte att riksdagen behöver vidta några åtgärder med anledning av motionerna 2020/21:1880 (S), 2020/21:2745 (KD) yrkandena 1, 3 och 18, 2020/21:3135 (M) yrkandena 1 och 5, 2020/21:3260 (L) yrkande 1, 2020/21:3317 (KD) yrkande 5, 2020/21:3357 (M) yrkande 21 och 2020/21:3637 (MP) yrkandena 2 och 3. Motionsyrkandena bör avslås.

Suicidprevention

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention samt suicidprevention för olika grupper.

Jämför reservation 6 (M), 7 (KD), 8 (SD) och 9 (L).

Motionerna

Nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention

I partimotion 2020/21:3369 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 14 begärs ett tillkännagivande om att ta fram och genomföra en nationell strategi för att förbättra den psykiska hälsan och för en verkningsfull suicidprevention. Motionärerna anför att det i den nationella hälsofrämjande strategin bör finnas ett fokus på förebyggande åtgärder i syfte att förbättra den psykiska hälsan hos befolkningen och förhindra suicid. I kommittémotion 2020/21:3139 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 22 föreslås ett tillkännagivande om att kommande strategi för psykisk hälsa och suicidprevention ska bli en del av en samlad nationell hälsofrämjande strategi.

I kommittémotion 2020/21:3135 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att ändra tidsramarna för arbetet med att ta fram en nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention.

Suicidprevention för olika grupper

I motion 2020/21:1359 av Betty Malmberg och Marléne Lund Kopparklint (båda M) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att Nationellt Centrum för Suicidforskning och Prevention (NASP) bör få i uppdrag att utarbeta ett suicidpreventivt program för unga.

I kommittémotion 2020/21:2325 av Clara Aranda m.fl. (SD) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att verka för att utreda orsakerna till ökade suicidtal bland kvinnor.

I kommittémotion 2020/21:3260 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om uppdatering av handlingsplanen för suicidprevention för olika riskgrupper. I yrkande 13 föreslås ett tillkännagivande om att hälso- och sjukvården och omsorgen måste inrymma insatser som förebygger att årsrika människor väljer att förkorta sina liv.

I kommittémotion 2020/21:3259 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om spridning av kunskaper om suicidprevention hos årsrika. Motionärerna anför att både kunskaper om äldre och självmord samt nationella behandlingsstrategier behöver tas fram.

Gällande rätt

Förordningen (2020:429) om statsbidrag till ideella organisationer inom området för psykisk hälsa och suicidprevention trädde i kraft den 1 juli 2020. Förordningen innehåller bestämmelser om statsbidrag till ideella organisationer som bedriver arbete i syfte att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa och suicid. Bidraget ska förstärka och komplettera statens, regionernas och kommunernas insatser inom området genom stöd till organisationers arbete med utbildning, information och olika former av socialt stödjande arbete. Bidraget ska även förstärka organisationernas utvecklingsarbete och kompetensuppbyggnad (5 §). Statsbidraget lämnas i form av verksamhetsbidrag.

Bakgrund och pågående arbete

Nationellt handlingsprogram för suicidprevention

Det nuvarande nationella handlingsprogrammet för suicidprevention presenterades av regeringen i proposition 2007/08:110 En förnyad folkhälsopolitik (bet. 2007/08:SoU11, rskr. 2007/08:266). I propositionen uttryckte regeringen visionen att ingen människa ska behöva hamna i en sådan utsatt situation att självmord ses som den enda utvägen. Det nationella handlingsprogrammet innehåller följande nio åtgärdsområden som utgår dels från ett befolkningsperspektiv, dels från ett individperspektiv:

1. insatser som främjar goda livschanser för mindre gynnade grupper
2. insatser som minskar alkoholkonsumtionen i befolkningen och i högriskgrupper för självmord
3. minskad tillgänglighet till medel och metoder för självmord
4. självmordsprevention som hantering av psykologiska misstag
5. medicinska, psykologiska och psykosociala insatser
6. spridning av kunskap om evidensbaserade metoder för att minska antalet självmord
7. kompetenshöjning hos personal och andra nyckelpersoner i vård och omhändertagande av personer med självmordsproblematik
8. händelseanalyser av lex Maria-anmälningar
9. stöd till frivilligorganisationer.

Det individinriktade arbetet bedrivs i huvudsak inom hälso- och sjukvården med syftet att få bästa möjliga omhändertagande av personer med risk för suicid, medan det befolkningsinriktade arbetet har en bred folkhälsovetenskaplig ansats och omfattar många olika samhällsaktörer. Syftet med det befolkningsinriktade förebyggande arbetet är att utveckla och förstärka stödjande och riskfria miljöer samt att minimera tillgången till medel för suicid.

Uppdrag om en nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention

Inriktningen för arbetet med psykisk hälsa framgår av regeringens strategi Fem fokusområden fem år framåt. I strategin identifieras fem områden som de mest angelägna att utveckla under perioden 2016–2020: förebyggande och främjande arbete, tidiga och tillgängliga insatser, enskildas delaktighet och rättigheter, utsatta grupper samt ledning, styrning och organisation.

För att utveckla arbetet med psykisk hälsa och suicidprevention gav regeringen den 30 juli 2020 Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen i uppdrag att tillsammans med ett tjugotal berörda myndigheter komma in med underlag inför en kommande nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention (S2020/06171/FS). Syftet med uppdraget är att ge regeringen underlag och skapa förutsättningar för att utveckla insatserna inom området psykisk hälsa och suicidprevention. Målsättningen är att stärka den statliga styrningen, att skapa bättre förutsättningar för samordning och samverkan samt att öka kvaliteten, effektiviteten och långsiktigheten i de insatser som genomförs inom området av myndigheter, regioner, kommuner och andra berörda aktörer.

De berörda myndigheterna ska dels göra en individuell analys av nuläget samt de långsiktiga behoven inom det egna verksamhetsområdet, inklusive en bedömning av hur pågående riktade satsningar fungerar och kan utvecklas, dels göra en gemensam analys som Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen samordnar. I denna senare del ingår att komma in med underlag inför en kommande nationell strategi genom att bland annat lämna förslag på mål och prioriteringar samt indikatorer för uppföljning. Myndigheterna ska även lämna förslag på hur de kan komma att stödja genomförandet och uppföljningen av den föreslagna strategin. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2023.

Januariavtalet 2019

I den överenskommelse om 73 punkter som Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna ingick 2019, det s.k. januariavtalet, har de fyra partierna kommit överens om åtgärder för att bekämpa psykisk ohälsa. I det ingår bl.a. att stärka suicidpreventionen genom ökade resurser till nationell kunskapsspridning och ekonomiskt stöd till organisationer som arbetar förebyggande.

Medel till suicidprevention m.m.

I budgetpropositionen för 2021 framhåller regeringen att den mer än fördubblat de medel som avsätts till insatser för att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa under perioden 2015–2020, från 1 miljard kronor 2015 till 2,2 miljarder kronor 2020 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 9, s. 83). Under 2020 avsattes drygt 1,7 miljarder kronor av dessa medel inom ramen för en överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner

(SKR). Merparten av medlen riktas till insatser i kommuner och regioner för att främja psykisk hälsa, förebygga psykisk ohälsa och suicid samt stärka förutsättningarna för en tillgänglig, kunskapsbaserad, jämlik och effektiv vård och omsorg. Överenskommelsen innehåller sju olika delar, varav en del är En nollvision för suicid – suicidprevention. Länen har tilldelats 200 miljoner kronor till denna del av överenskommelsen.

För 2021 har regeringen bl.a. föreslagit att 1 177,5 miljoner kronor avsätts för att främja psykisk hälsa, förebygga psykisk ohälsa, stärka psykiatrin samt för suicidprevention. Medlen ska bl.a. användas till att stärka tillgängligheten och kvaliteten i vård, omsorg och andra stödinsatser för personer med psykisk ohälsa. Vidare föreslog regeringen att 300 miljoner kronor ska avsättas för att bidra till en förstärkning av barn- och ungdomspsykiatrin och insatser för barn och unga med psykisk ohälsa (prop. 2020/21:1 utg.omr. 9). I december 2020 ställde sig socialutskottet bakom regeringens förslag (bet. 2020/21:SoU1). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2020/21:156, prot. 2020/21:56).

I december 2020 träffade staten och SKR en överenskommelse om insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention 2021–2022 (S2020/09779). Av överenskommelsen framgår att regeringen och SKR är överens om att staten inom ramen för 2021 års överenskommelse avsätter totalt 200 miljoner kronor till kommuner och regioner gemensamt för att stärka det suicidpreventiva arbetet på lokal och regional nivå. Medlen fördelas efter befolkningsmängd.

Utvärdering av statens insatser inom området psykisk hälsa

Regeringen har gett Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten i uppdrag att i nära samverkan följa, utvärdera och stödja genomförandet av statens insatser inom området psykisk hälsa 2020–2023 (S2020/01044/FS). Myndigheterna ska följa utvecklingen och utvärdera resultaten av insatserna i kommuner och regioner i förhållande till de syften och den inriktning som anges i överenskommelsen mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner 2020, om insatser för att stärka psykisk hälsa och motverka psykisk ohälsa 2020. Vidare ska myndigheterna stödja kommuner och regioner i deras arbete med att genomföra insatserna. Lägesrapporter ska lämnas till Regeringskansliet årligen. En första delredovisning lämnades i september 2020 i rapporten Uppdraget att följa, utvärdera och stödja genomförandet av statens insatser inom området psykisk hälsa 2020–2023 inom överenskommelsen mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner.

Samordning av det nationella arbetet inom områdena psykisk hälsa och suicidprevention

I maj 2015 gav regeringen Folkhälsomyndigheten i uppdrag att samordna det suicidförebyggande arbetet på nationell nivå (S2015/3986/FS). I regleringsbrevet för 2018 fick Folkhälsomyndigheten i uppdrag att bygga upp och

utveckla samordningen av det nationella arbetet inom området psykisk hälsa (S2017/07302/RS). Uppdraget sammanfördes med det tidigare uppdraget att samordna det nationella suicidförebyggande arbetet, i enlighet med regeringsbeslutet från maj 2015. Myndigheten ska utveckla samordningen och samverka mellan berörda myndigheter och aktörer, utveckla kunskaps-sammanställning, genomföra utvecklingsarbete samt utveckla uppföljningen inom området psykisk hälsa och suicidprevention. Närliggande områden med bäring på det främjande och förebyggande arbetet ska beaktas. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet senast den 30 april 2021.

Informations- och kunskapshöjande insats inom området psykisk hälsa och suicidprevention

I juni 2018 fick Folkhälsomyndigheten i uppdrag av regeringen att förbereda en informations- och kunskapshöjande insats inom området psykisk hälsa och suicidprevention, med syftet att bidra till att minska stigmat kring psykisk ohälsa och suicid (S2018/03915/FS). Insatsen är enligt uppdraget tänkt att pågå under 2019–2020. Som ett första steg skulle myndigheten utreda och redovisa en plan för hur en insats kan utformas och genomföras, inklusive kostnadsberäkning av genomförandet. I november 2018 lämnade Folkhälsomyndigheten sin redovisning i denna del (dnr 02319-2018-1-1-1).

Av Folkhälsomyndighetens regleringsbrev för 2020 framgår att uppdraget ändras såtillvida att Folkhälsomyndigheten ska genomföra kunskapshöjande insatser inom psykisk hälsa och suicidprevention, med syftet att bidra till att minska stigmat kring psykisk ohälsa och suicid (S2020/07611/FS). Uppdraget ska genomföras 2019–2021. Delredovisning ska lämnas senast den 30 april 2021. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 april 2022.

Regeringen har under 2020 även gett Folkhälsomyndigheten i uppdrag att lämna förslag på hur en särskild funktion kan inrättas vid myndigheten i syfte att sprida kunskap om psykisk hälsa och suicid till allmänheten (S2020/00438/FS). Regeringen har i uppdraget angett att funktionen ska inleda sitt arbete den 1 januari 2021. I budgetpropositionen för 2021 föreslog regeringen att 10 miljoner kronor ska tillföras Folkhälsomyndighetens förvaltningsanslag för arbetet med funktionen för psykisk hälsa och suicidprevention 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 9). I december 2020 ställde sig socialutskottet bakom regeringens förslag (bet. 2020/21:SoU1). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2020/21:156, prot. 2020/21:56).

Förordningen om statsbidrag till ideella organisationer inom området för psykisk hälsa och suicidprevention

Folkhälsomyndigheten handlägger ansökningar om statsbidrag enligt förordningen (2020:429) om statsbidrag till ideella organisationer inom området för psykisk hälsa och suicidprevention. För 2020 fick Folkhälsomyndigheten 60 miljoner kronor att fördela i verksamhets- och projektbidrag till ideella

organisationer inom området psykisk hälsa och suicidprevention, inklusive 10 miljoner kronor till barn i migration. Av regleringsbrevet för budgetåret 2021 avseende anslag 1:8 Bidrag till psykiatri framgår att Folkhälsomyndigheten får fördela 50 miljoner kronor under 2021. Myndigheten har beslutat att fördela medlen till 50 organisationer (folkhälsomyndigheten.se).

Socialstyrelsens arbete med suicidprevention

Socialstyrelsen ger ut nationella riktlinjer för vård vid depression och ångestsyndrom. Riktlinjerna innehåller bl.a. rekommendationer inom områdena självmord, självmordsnära tillstånd och självmordsriskbedömning.

I maj 2019 gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram och sprida kunskap som kan stödja hälso- och sjukvårdens samt socialtjänstens arbete med att förebygga suicid. Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2022.

Våga tala om psykisk ohälsa!

I juni 2019 publicerades broschyren Våga tala om psykisk ohälsa! – Till dig som är äldre eller är närstående till en äldre person (Socialstyrelsen). Broschyren har tagits fram i samarbete mellan Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten, E-hälsomyndigheten, Läkemedelsverket, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, nätverket Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa samt Riksförbundet Hjärnkoll.

Primärvården kan förebygga suicid bland äldre

I januari 2018 publicerade Folkhälsomyndigheten en systematisk litteraturoversikt sammanfattad i serien Utblick folkhälsa. Litteraturoversikten visar att primärvården är en viktig arena för att förebygga suicidalt beteende (suicid, suicidförsök och självskaðebeteende) bland äldre. Effektiva insatser är t.ex. att utbilda personal inom primärvården i att känna igen riskfaktorer för suicid hos äldre. Det kan också vara effektivt med andra insatser såsom läkemedels- och psykoterapibehandling, telefonrådgivning för äldre i riskzon och breda samhällsbaserade insatser i områden där suicidaliteten för äldre är höga.

Att fånga upp psykisk ohälsa hos äldre i handläggningsprocessen

SKR har bl.a. publicerat skriften Att fånga upp psykisk ohälsa hos äldre i handläggningsprocessen (2016). Skriften är tänkt som ett stöd så att de som arbetar inom socialtjänsten på ett lättöverskådligt sätt ska få tips och idéer om hur psykisk ohälsa kan fångas upp i mötet med en äldre person.

Stödlista för psykisk hälsa i kristid

Med anledning av coronapandemin och den ökade risk för psykisk ohälsa som den för med sig, har SKR sammanställt en stödlista med information, råd och

tips för äldre. Stödlistan kan även användas av dem som i tjänsten möter personer med oro och ångest (uppdragpsyiskhalsa.se).

Nationellt Centrum för Suicidforskning och Prevention

Nationellt Centrum för Suicidforskning och Prevention (NASP) är Region Stockholms och statens expertorgan för suicidprevention. Verksamheten vid NASP kan delas in i fyra huvudområden: forskning och metodutveckling, analys och uppföljning av epidemiologiska data, information och utbildning.

Utifrån data om dödsorsaker i Sverige för kalenderåret 2019, publicerade av Socialstyrelsen, har NASP bearbetat statistik om självmord.

Suicidpreventiva dagen

Varje år den 10 september infaller den suicidpreventiva dagen världen över med syfte att öka kunskapen om att självmord kan förhindras. I Sverige arrangeras olika aktiviteter som ljusmanifestationer och kunskapsseminarier. År 2020 anordnade Folkhälsomyndigheten tillsammans med NASP, Suicide Zero, Mind och Riksförbundet för suicidprevention och efterlevandes stöd (SPES) ett webinarium under temat Suicidprevention – en fråga för hela samhället.

På den suicidpreventiva dagen 2019 anordnade Folkhälsomyndigheten tillsammans med NASP, Suicide Zero, Mind och SPES ett seminarium med temat Att vilja leva länge – suicidprevention med fokus på psykiskt välbefinnande sent i livet.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om suicidprevention behandlades senast i betänkande 2019/20:SoU5 Folkhälsöfrågor. Motionsyrkandena avstyrktes (s. 20–21). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2019/20:81, rskr. 2019/20:173).

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar att bl.a. Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen har fått i uppdrag att inkomma med underlag inför en kommande nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention (S2020/06171/FS). Målsättningen är att stärka den statliga styrningen, att skapa bättre förutsättningar för samordning och samverkan samt att öka kvaliteten, effektiviteten och långsiktigheten i de insatser som genomförs inom området. Utskottet noterar att uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2023 och ser fram emot att ta del av det fortsatta arbetet med strategin. Motionerna 2020/21:3135 (M) yrkande 4, 2020/21:3139 (M) yrkande 22 och 2020/21:3369 (M) yrkande 14 bör avslås.

Utskottet ser också positivt på att ideella organisationer via förordningen om statsbidrag till ideella organisationer inom området för psykisk hälsa och suicidprevention tilldelas verksamhets- och projektbidrag.

Utskottet noterar vidare att Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att ta fram och sprida kunskap som kan stödja hälso- och sjukvårdens samt socialtjänstens arbete med att förebygga suicid. Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2022. Utskottet välkomnar även att bl.a. Folkhälsomyndigheten på olika sätt arbetar med suicidprevention bland äldre.

Mot bakgrund av pågående arbete anser utskottet inte att riksdagen behöver ta några initiativ med anledning av motionerna 2020/21:1359 (M) yrkande 3, 2020/21:2325 (SD) yrkande 8, 2020/21:3259 (L) yrkande 7 och 2020/21:3260 (L) yrkandena 12 och 13. Motionsyrkandena bör avslås.

Skydd mot smittsamma sjukdomar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. utvärdering av regelverket för nationella vaccinationsprogram, vaccination av barn och uppföljning av HPV-vaccination.

Jämför reservation 10 (L), 11 (SD, L), 12 (SD) och 13 (M, KD).

Motionerna

Ändring i smittskyddslagen

I kommittémotion 2020/21:3227 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 31 föreslås ett tillkännagivande om att kräva vaccination av medarbetare. Motionärerna anser att smittskyddslagen bör skärpas, så att offentliga arbetsgivare kan kräva av medarbetare som kommer i kontakt med sköra personer, att de vaccineras mot vissa riskfyllda eller säsongsförekommande infektioner. Ett likadant förslag finns i kommittémotion 2020/21:3260 yrkande 27 av samma motionärer.

Utvärdering av regelverket för nationella vaccinationsprogram

I kommittémotion 2020/21:3260 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 26 föreslås ett tillkännagivande om nationella vaccinationsprogram. Motionärerna anser att det är rimligt att regeringen har det yttersta ansvaret för vaccinationsprogrammen. Men samtidigt har ordningen försenat införandet av viktiga vaccinationer och bidragit till lägre täckningsgrad. Motionärerna anser därför att regelverket för nationella vaccinationsprogram bör utvärderas.

Vaccination av barn

I kommittémotion 2020/21:2035 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 11 föreslås ett tillkännagivande om att verka för att informera vårdnadshavare till placerade barn om vikten av vaccination.

I motion 2020/21:1756 av Erik Ottoson (M) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ta initiativ till de lagändringar som krävs för att möjliggöra vaccination av barn då endast en av vårdnadshavarna godkänner detta, även för andra vaccinationer än de som ingår i det allmänna vaccinationsprogrammet.

Uppföljning av HPV-vaccination

I kommittémotion 2020/21:3140 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 24 föreslås ett tillkännagivande om att regelbundet följa upp och utvärdera så att flickor och pojkar får den HPV-vaccination som de har rätt till för att förebygga cancersjukdomar.

Legionellasmitta

I motion 2020/21:125 av Eric Palmqvist (SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att utreda hur legionellasmitta från kyltornsanläggningar bäst motverkas. Enligt motionären är det av synnerlig vikt att åtgärder vidtas för att underlätta smittspårning efter ett eventuellt legionellautbrott.

Gällande rätt

Smittskyddslagen

Av 1 kap. 7 § smittskyddslagen (2004:168), förkortad SmL, framgår att Folkhälsomyndigheten ansvarar för samordning av smittskyddet på nationell nivå och ska ta de initiativ som krävs för att upprätthålla ett effektivt smittskydd. Folkhälsomyndigheten ska följa och analysera det epidemiologiska läget nationellt och internationellt.

Enligt 2 kap. 2 a § SmL är det regionen och huvudmannen för elevhälsa, med undantag för huvudmän för elevhälsa i förskoleklass, som ansvarar för att erbjuda vaccinationer mot smittsamma sjukdomar. Enligt 2 kap. 3 a § ska regionerna erbjuda vaccinationer mot smittsamma sjukdomar i syfte att förhindra spridning av dessa sjukdomar i befolkningen. Skyldigheten enligt 3 a § gäller för nationella vaccinationsprogram (2 kap. 3 b §).

Enligt 2 kap. 3 c § SmL delas nationella vaccinationsprogram in i allmänna vaccinationsprogram och särskilda vaccinationsprogram för personer som ingår i riskgrupper. En förutsättning för att en smittsam sjukdom ska kunna omfattas av ett nationellt vaccinationsprogram är att det finns ett vaccin mot sjukdomen som kan ges utan föregående diagnos av sjukdomen och som kan ge mer än kortvarig immunitet mot sjukdomen i hela eller delar av befolkningen (2 kap. 3 d § SmL). Enligt 2 kap. 3 e § SmL ska en smittsam

sjukdom omfattas av ett nationellt vaccinationsprogram, om vaccination med det vaccin mot sjukdomen som avses i 3 d § kan förväntas

1. effektivt förhindra spridning av smittsamma sjukdomar i befolkningen
2. vara samhällsekonomiskt kostnadseffektivt
3. vara hållbart från etiska och humanitära utgångspunkter.

Av 9 kap 3 § framgår att regeringen får meddela föreskrifter om vilka andra smittsamma sjukdomar än allmänfarliga som ska vara anmälningspliktiga. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka andra smittsamma sjukdomar än allmänfarliga som ska vara smittspåringspliktiga.

Smittskyddsförordningen

I smittskyddsförordningen (2004:255) finns bestämmelser om vilka aspekter Folkhälsomyndigheten ska analysera när det gäller förslag om ändringar i de nationella vaccinationsprogrammen (7 d §). Det följer vidare av smittskyddsförordningen att Folkhälsomyndigheten även ska följa utvecklingen inom vaccinområdet och årligen lämna en lägesrapport till regeringen om de nationella vaccinationsprogrammen (7 b §). Lägesrapporten ska bl.a. omfatta en uppföljning av det nuvarande programmet samt utvecklingen av nya vacciner. I bilaga 3 anges de smittsamma sjukdomar som omfattas av nationella vaccinationsprogram (7 a §).

Folkhälsomyndigheten får utfärda de ytterligare föreskrifter som krävs för ett ändamålsenligt smittskydd samt till skydd för enskilda (12 §).

Bakgrund och pågående arbete

Vaccinationsprogram

Sedan 2013 regleras nationella vaccinationsprogram genom smittskyddslagen (jfr. prop. 2011/12:123, bet. 2011/12:SoU20, rskr. 2011/12:260).

Nationella vaccinationsprogram delas in i allmänna vaccinationsprogram för hela befolkningen och särskilda vaccinationsprogram för definierade riskgrupper. Regeringen fattar beslut om vilka vaccinationer som ska ingå i nationella vaccinationsprogram baserat på underlag som Folkhälsomyndigheten tar fram. Processen involverar även andra myndigheter, externa experter och ett öppet remissförfarande för allmänheten.

För tillfället finns endast ett allmänt vaccinationsprogram, det allmänna vaccinationsprogrammet för barn. Regeringen har inte beslutat om några särskilda vaccinationsprogram riktade till definierade riskgrupper. Folkhälsomyndigheten har lämnat förslag på att införa särskilda program mot fyra sjukdomar: hepatit B, influensa, allvarlig pneumokocksjukdom och tuberkulos.

Utöver de nationella vaccinationsprogrammen kan Folkhälsomyndigheten ge ut rekommendationer om vaccinationer. Dessa rekommendationer är inte

bindande, utan regionerna beslutar om huruvida rekommendationerna ska införas. De har också ansvar för att erbjuda vaccinationer till riskgrupper.

Barnvaccinationsprogrammet

Det svenska barnvaccinationsprogrammet erbjuder alla barn skydd mot elva sjukdomar: difteri, haemophilus influenzae typ b (Hib)-infektion, humant papillomvirus (HPV)-infektion, kikhosta, mässling, pneumokockinfektion, polio, påssjuka, rotavirusinfektion, röda hund och stelkramp. Folkhälsomyndigheten rekommenderar dessutom vaccination mot hepatit B av alla spädbarn. Sedan 2016 erbjuds vaccination mot hepatit B inom regionala vaccinationsprogram i hela landet.

Alla vaccinationer som ges inom vaccinationsprogrammet registreras i ett nationellt vaccinationsregister hos Folkhälsomyndigheten. Registret gör det möjligt att följa upp att vaccinationsprogrammet fungerar som det ska.

Folkhälsomyndigheten har tagit fram ett faktablad till föräldrar som kort beskriver sjukdomarna som ingår i vaccinationsprogrammet för barn och ger en överblick av vilka vaccinationer som ges vid vilken ålder inom BVC och elevhälsan (Bra att veta om vaccinationer).

Förbättra barns skydd mot smittsamma sjukdomar 2018–2020

I juni 2018 gav regeringen Folkhälsomyndigheten i uppdrag att under 2018–2020 genomföra åtgärder för att förstärka och utveckla arbetet med information och kommunikation om vaccinationer (S2018/03919/FS). Åtgärderna ska stärka det arbete med vaccinationer som regionerna och kommunerna bedriver och som i första hand riktas mot barn. Med anledning av covid-19 har regeringen beslutat att förlänga uppdraget till den 1 september 2021 (S2020/07611/FS).

Lägesrapport till regeringen om de nationella vaccinationsprogrammen 2020

I Folkhälsomyndighetens Lägesrapport till regeringen om de nationella vaccinationsprogrammen 2020 skriver myndigheten att det är låg förekomst av sjukdomarna som omfattas av vaccinationsprogrammet för barn. Vaccinationstäckningen bland 2-åringarna är 97 procent, och andelen flickor som är vaccinerade mot HPV har ökat till 86 procent. Den höga vaccinationstäckningen visar enligt myndigheten att de allra flesta föräldrar i Sverige känner förtroende för vaccinationsprogrammet. Beslutet att vaccinera sitt barn påverkas av en mängd faktorer som det är viktigt att följa för att kunna arbeta proaktivt och förebygga framtida sjukdomsfall.

Folkhälsomyndigheten följer löpande olika aspekter av vaccinationsprogrammet för att säkerställa att det fungerar optimalt och för att se om programmet behöver utvecklas.

I samband med att vaccination mot HPV för pojkar infördes i vaccinationsprogrammet, tog myndigheten fram ett stöd för kommunikation

och utbildning om HPV för elevhälsan. Utöver materialet om HPV-vaccination har Folkhälsomyndigheten i samarbete med barnhälsovården i Västra Götaland utarbetat en metod för samtal med vårdnadshavare om vaccinationer, som testats och vidareutvecklas under 2020 och 2021.

Under våren 2020 inledde Folkhälsomyndigheten en pilotstudie för att kartlägga och analysera föräldrars och ungdomars frågor om HPV-vaccination i medier och sociala medier. På grund av pandemin pausades pilotstudien. Under hösten kommer en enkätundersökning att genomföras bland föräldrar som en del av den löpande uppföljningen av kunskap, attityder och kommunikationsbehov i relation till vaccinationsprogrammet.

Folkhälsomyndighetens ansvar inom legionellaområdet

Legionellainfektion är en anmälningspliktig sjukdom med smittspårningsplikt. Folkhälsomyndigheten ansvarar för tillsynsvägledning till kommunerna för objektburen smitta enligt miljöbalken, där legionella är dominerande som miljösmitta. Folkhälsomyndigheten har tagit fram en kunskapssammansättning om legionella i miljön. Den är inriktad på både förebyggande arbete och hur miljöutredningar görs för att identifiera och hantera smittrisker.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om bl.a. vaccinationsregister, obligatoriskt vaccinationsprogram för barn och vaccinationsprogram för äldre personer behandlades senast i betänkande 2019/20:SoU5 Folkhälsofrågor. Motionsyrkandena avstyrktes (s. 39–40). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2019/20:81, rskr. 2019/20:173).

I utskottets betänkande 2020/21:SoU11 Avgiftsfritt pneumokockvaccin för vissa grupper föreslog utskottet ett tillkännagivande till regeringen om att den snarast ska vidta åtgärder så att samtliga regioner kan erbjuda personer som är 75 år och äldre samt personer i medicinska riskgrupper avgiftsfri vaccination mot pneumokocker (rskr. 2020/21:81, prot. 2020/21:45).

Utskottets ställningstagande

I Sverige finns ingen allmän skyldighet att låta sig vaccineras. Däremot ska regionerna erbjuda vaccinationer mot smittsamma sjukdomar i syfte att förhindra spridning av dessa sjukdomar i befolkningen. Utöver de nationella vaccinationsprogrammen ger Folkhälsomyndigheten även ut rekommendationer om vaccinationer. I motionerna 2020/21:3227 (L) yrkande 31 och 2020/21:3260 (L) yrkande 27 föreslås att smittskyddslagen ska ändras så att offentliga arbetsgivare kan kräva att medarbetare som kommer i kontakt med sköra personer vaccineras mot vissa riskfyllda eller säsongsförekommande infektioner. Utskottet har förståelse för motionärernas åsikt men anser att vaccinering även i fortsättningen ska ske på frivillig väg. Motionsyrkandena bör avslås.

Från 2013 regleras nationella vaccinationsprogram genom smittskyddslagen. Regeringen fattar beslut om vilka vaccinationer som ska omfattas av nationella vaccinationsprogram, baserat på underlag från Folkhälsomyndigheten. Vidare ska Folkhälsomyndigheten följa utvecklingen inom vaccinområdet och årligen lämna en lägesrapport till regeringen om de nationella vaccinationsprogrammen. Utskottet anser för närvarande inte att riksdagen bör ta initiativ med anledning av motion 2020/21:3260 (L) yrkande 26. Motionsyrkandet bör avslås.

Utskottet ser positivt på Folkhälsomyndighetens uppdrag att genomföra åtgärder för att förstärka och utveckla arbetet med information och kommunikation om vaccinationer som i första hand riktas mot barn. Utskottet anser inte att riksdagen behöver vidta några åtgärder med anledning av motionerna 2020/21:1756 (M) yrkande 4 och 2020/21:2035 (SD) yrkande 11. Motionsyrkandena bör avslås.

Som framgår ovan följer Folkhälsomyndighetens löpande olika aspekter av vaccinationsprogrammet för att säkerställa att det fungerar optimalt och för att se om programmet behöver utvecklas. Det gäller bl.a. HPV-vaccination av flickor och pojkar. Utskottet ser positivt på att myndigheten bl.a. har tagit fram ett stöd för kommunikation och utbildning om HPV för elevhälsan samt att myndigheten har inlett en pilotstudie för att kartlägga och analysera föräldrars och ungdomars frågor om HPV-vaccination i medier och sociala medier. Utskottet anser inte att det är nödvändigt för riksdagen att ta något initiativ med anledning av motion 2020/21:3140 (M) yrkande 24. Motionsyrkandet bör avslås.

Slutligen anser utskottet inte att riksdagen bör vidta någon åtgärd med anledning av motion 2020/21:125 (SD) yrkande 1. Motionsyrkandet bör avslås.

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Motionen

I motion 2020/21:1109 av Ann-Sofie Alm och Ann-Sofie Lifvenhage (båda M) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om en statlig utredning (SOU) om huruvida pornografins lättillgänglighet för barn har skadlig inverkan på barns välmående och sexuella hälsa. Motionärerna konstaterar att Barnombudsmannen har fått i uppdrag att kartlägga befintlig kunskap från såväl forskning som bland aktörer som möter barn och unga om hur och var barn konsumerar, eller exponeras för, pornografi och hur det påverkar barns och ungas hälsa och

relationer. Motionärerna anser att en halvtidsrapport bör avkrävas för att se om underlaget är tillräckligt för en SOU.

Bakgrund och pågående arbete

Uppdrag till Barnombudsmannen

I februari 2020 gav regeringen Barnombudsmannen i uppdrag att utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter kartlägga befintlig kunskap från såväl forskning som bland aktörer som möter barn och unga om hur och var barn konsumerar, eller exponeras för, pornografi och hur det påverkar barns och ungas hälsa och relationer (A2020/00346/JÄM). Kartläggningen ska omfatta eventuella samband mellan konsumtion av, eller exponering för, pornografi och negativa effekter hos barn och unga, t.ex. ett våldsamt beteende i ungas intima relationer.

Barnombudsmannen ska också inventera metoder och arbetssätt för att stärka barns och ungas motståndskraft och skydda dem mot en negativ inverkan av pornografi samt metoder för att begränsa barns tillgång till pornografi. Inventeringen ska omfatta såväl internationella som svenska metoder och arbetssätt. Barnombudsmannen ska vidare identifiera kunskapsluckor och ett eventuellt behov av vidare forskning inom området för att kunna skydda barn mot information och material som är till skada för barnets välmående.

Uppdraget ska redovisas till regeringen (Arbetsmarknadsdepartementet) senast den 30 juni 2021.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att Barnombudsmannens uppdrag att kartlägga befintlig kunskap från såväl forskning som bland aktörer som möter barn och unga om hur och var barn konsumerar, eller exponeras för, pornografi och hur det påverkar barns och ungas hälsa och relationer ska redovisas till regeringen senast den 30 juni 2021. Utskottet anser inte att riksdagen bör ta något initiativ med anledning av motion 2020/21:1109 (M) yrkande 2. Motionsyrkandet bör avslås.

Matvanor och fysisk aktivitet m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. hälsosamma levnadsvanor, matvanor och fysisk aktivitet.

Jämför reservation 14 (SD), 15 (C), 16 (M, KD, L), 17 (M, KD), 18 (L), 19 (KD) och 20 (C).

Motionerna

Hälsosamma levnadsvanor

I kommittémotion 2020/21:1623 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen på ett effektivt sätt bör uppmuntra människor till ett hälsosamt leverne. Motionärerna anser att regeringen skyndsamt ska utreda hur man på ett effektivt sätt kan uppmuntra människor att äta hälsosammare, röra sig mer samt minska användning av alkohol, droger och tobak.

I motion 2020/21:2888 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om en nationell strategi och handlingsplan med tydliga mål och konkreta åtgärder för hälsosammare levnadsvanor samt en bättre folkhälsa.

I kommittémotion 2020/21:2952 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 10 föreslås ett tillkännagivande om en sammanhållen egen- och friskvårdsreform som innebär att egenvård och friskvård får ta större plats i den enskildes hälsovård.

Matvanor m.m.

I kommittémotion 2020/21:3135 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 19 föreslås ett tillkännagivande om att det i arbetet med att ta fram nationella riktlinjer för obesitas och överviktsvård är centralt att struktur för uppföljning och återkoppling tas fram.

I kommittémotion 2020/21:2745 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att identifiera strukturella åtgärder och styrmedel som främjar hälsosamma matvanor. Motionärerna föreslår att en utredning tillsätts med syfte att, utifrån en analys av det globala aktuella kunskapsläget, föreslå att offentliga styrmedel införs samt eventuella varningstexter och informationsinsatser som ger en långvarig positiv effekt på konsumtionsbeteendet.

I kommittémotion 2020/21:3260 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 10 föreslås ett tillkännagivande om behovet av en nationell strategi mot övervikt och fetma.

I motion 2020/21:1440 av Daniel Andersson (S) föreslås ett tillkännagivande om mat och folkhälsa. Motionären anser att det är viktigt att från

politiskt hålla se över möjligheten att ta fram olika typer av styrmedel för att få oss konsumenter att göra nyttigare val när vi ska handla, så att vi hellre väljer frukt och grönt än godis, läsk och kakor.

I motion 2020/21:2144 av Per-Arne Håkansson (S) föreslås ett tillkännagivande om att se över förutsättningar för riksomfattande informationsinsatser för att minska konsumtion av sockersötade drycker och främja folkhälsan.

Fysisk aktivitet på recept

I kommittémotion 2020/21:3135 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 14 föreslås ett tillkännagivande om att reformera fysisk aktivitet på recept som hälsofrämjande åtgärd.

I kommittémotion 2020/21:2745 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om att kvalitetssäkra fysisk aktivitet på recept (FaR). Motionärerna föreslår att en lämplig myndighet ska validera och utvärdera effekten av de olika arbetsmetoder som används samt hur den legitimerade vårdpersonalen kan bidra till en långsiktigt hållbar livsstilsförändring.

Även i kommittémotion 2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkande 13 föreslås ett tillkännagivande om fysisk aktivitet på recept. Motionärerna anser att metoden FaR är viktig och behöver utvecklas vidare.

Nationell strategi för fysisk aktivitet

I kommittémotion 2020/21:3260 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 11 föreslås ett tillkännagivande om en nationell strategi för fysisk aktivitet som inkluderar alla, oavsett ålder och funktionsvariation.

Främjande av barns fysiska aktivitet

I kommittémotion 2020/21:2745 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om vikten av att barns närmiljö utformas så att den främjar rörelse och fysisk aktivitet.

Kultur och natur i folkhälsoarbetet

I kommittémotion 2020/21:2952 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 22 föreslås ett tillkännagivande om att kartlägga och främja kultur och natur i folkhälsoarbetet.

I kommittémotion 2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkande 15 föreslås ett tillkännagivande om kultur och natur på recept.

Bakgrund och pågående arbete

Förslag till åtgärder för ett stärkt, långsiktigt arbete för att främja hälsa relaterad till matvanor och fysisk aktivitet

Regeringen gav i maj 2016 Folkhälsomyndigheten och Livsmedelsverket i uppdrag att ta fram underlag till insatser för att främja hälsa relaterad till matvanor och fysisk aktivitet (S2016/03245/FS). I rapporten Förslag till åtgärder för ett stärkt, långsiktigt arbete för att främja hälsa relaterad till matvanor och fysisk aktivitet (2017) redovisade Folkhälsomyndigheten och Livsmedelsverket uppdraget gemensamt. Myndigheterna ansåg bl.a. att det behövs en nationell målstyrning för att minska ohälsan i alla grupper och minska skillnaderna i hälsa, som är relaterade till matvanor och fysisk aktivitet. Denna målstyrning behöver beaktas i alla politikområden. Nationella mål ger förutsättningar för ett långsiktigt arbete, en effektiv samverkan mellan olika aktörer och för att olika insatser ska förstärka och komplettera varandra.

Folkhälsopolitikens delmål om fysisk aktivitet och bra matvanor

Riksdagen antog i juni 2018 ett nytt övergripande mål och en ny målstruktur för folkhälsopolitiken, där ett delmål är ett samhälle som främjar ökad fysisk aktivitet och bra matvanor för alla (prop. 2017/18:249, bet. 2017/18:SoU26, rskr. 2017/18:406). Till grund för propositionen låg bl.a. Folkhälsomyndighetens och Livsmedelsverkets gemensamma ovannämnda rapport från 2017 Förslag till åtgärder för ett stärkt, långsiktigt arbete för att främja hälsa relaterad till matvanor och fysisk aktivitet.

Folkhälsomyndighetens arbete med goda levnadsvanor

Folkhälsomyndigheten har ett nationellt ansvar för folkhälsofrågor och verkar för en god folkhälsa, inklusive goda levnadsvanor. Folkhälsomyndighetens uppdrag utgår från den nationella folkhälsopolitiken, vilket innebär att myndigheten arbetar för att skapa samhällliga förutsättningar för hälsofrämjande levnadsvanor. Det gör myndigheten genom att följa befolkningens hälsoläge och analysera dess bakomliggande faktorer. En viktig del i arbetet är också att ta fram kunskap om åtgärder och insatser som syftar till att förbättra och främja fysisk aktivitet och hälsosamma matvanor i befolkningen.

Folkhälsomyndigheten koordinerar ett projekt för att introducera den svenska metoden fysisk aktivitet på recept (FaR) i nio europeiska länder. Det övergripande målet med projektet är att införa fysisk aktivitet i förebyggande och behandlande syfte inom hälso- och sjukvården.

Nationella riktlinjer för prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor

Socialstyrelsens Nationella riktlinjer för prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor – Stöd för styrning och ledning innehåller

rekommendationer om åtgärder för att förebygga och behandla sjukdom genom att stödja patienter att förändra ohälsosamma levnadsvanor. Syftet med riktlinjerna är att dels stimulera användandet av vetenskapligt utvärderade och effektiva åtgärder inom detta område, dels vara ett underlag för öppna och systematiska prioriteringar inom hälso- och sjukvården. Riktlinjerna riktar sig till politiker, chefstjänstemän och verksamhetschefer. Andra viktiga mottagare är yrkesverksamma inom hälso- och sjukvården.

Av riktlinjerna framgår bl.a. att Socialstyrelsen rekommenderar att hälso- och sjukvården ska erbjuda rådgivande samtal eller rådgivande samtal med tillägg av skriftlig ordination om fysisk aktivitet eller aktivitetsmätare till vuxna med särskild risk som är otillräckligt fysiskt aktiva.

Nationella riktlinjer för vård vid fetma

Socialstyrelsen har börjat arbeta med nationella riktlinjer för vård vid fetma, även kallat obesitas. Där kommer myndigheten att ge rekommendationer om vissa undersökningar och behandlingar för barn och vuxna som har fetma. Riktlinjerna vänder sig framför allt till dem som beslutar om resurserna i hälso- och sjukvården. Myndigheten planerar att publicera en remissversion av riktlinjerna under hösten 2021.

Livsmedelsverkets ansvar

Livsmedelsverket har enligt förordningen (2009:1426) med instruktion för Livsmedelsverket till uppgift att i konsumenternas intresse arbeta för säkra livsmedel, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor. Myndigheten är ansvarig myndighet på nutritionsområdet och ska verka för bra matvanor samt samordna statliga myndigheters information om bra matvanor. Baserat på de nordiska näringsrekommendationerna tar Livsmedelsverket fram råd om hälsosamma matvanor för befolkningen (livsmedelsverket.se).

Förutsättningar för en överenskommelse om att sänka salt- och sockerhalten i livsmedel

I november 2020 gav regeringen Livsmedelsverket i uppdrag att tillsammans med livsmedelsbranschen skapa förutsättningar för en överenskommelse om att sänka salt- och sockerhalten i livsmedel (N2020/02692). Myndigheten ska även ta fram kunskapsunderlag om hur intaget av energitäta och näringsfattiga livsmedel kan minska.

Delredovisning av uppdraget lämnas till Regeringskansliet årligen 2021–2023, och uppdraget ska slutredovisas senast den 15 februari 2024.

Kommitté för främjande av ökad fysisk aktivitet

Med anledningen av att övervikt och fetma ökat de senaste decennierna tillsatte regeringen i april 2020 en särskild utredare som skulle lämna förslag på åtgärder som främjar fysisk aktivitet (dir. 2020:40). I november 2020

ersatte regeringen den särskilda utredaren med en kommitté för främjande av ökad fysisk aktivitet.

Kommittén ska genom utåtriktat arbete bland annat öka den allmänna kunskapen om de positiva effekterna som fysisk aktivitet bidrar till. Kommittén ska bl.a. knyta en eller flera referensgrupper till sig med representanter för regioner, kommuner, det civila samhället, idrottsrörelsen och friluftorganisationer, näringslivet samt forskarsamhället, sprida framgångsfaktorer och goda exempel på metoder som främjar fysisk aktivitet i befolkningen, lämna förslag på åtgärder som främjar fysisk aktivitet samt vid genomförandet av uppdraget särskilt beakta sårbara grupper som barn, ungdomar, äldre och personer med funktionsnedsättning.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 mars 2023.

Fysisk aktivitet på recept

Fysisk aktivitet på recept (FaR) får ordinerars av läkare, sjuksköterskor, fysioterapeuter eller annan legitimerad vårdpersonal. De ger förslag på träning som är lämplig beroende på diagnos, personligt intresse och livssituation.

Under de år som FaR har funnits i Sverige har modellen utvecklats och anpassats till regionala och lokala förutsättningar. Sveriges 21 regioner är i dag huvudmän för arbetet med FaR.

Den svenska FaR-modellen omfattar fem komponenter:

- patientcentrerat samtal om fysisk aktivitet
- skriftlig ordination av en eller flera fysiska aktiviteter anpassade efter individens hälsotillstånd, livssituation och intressen
- kunskapsbanken FYSS (Fysisk aktivitet i sjukdomsprevention och sjukdomsbehandling), som används som grund för ordinationen
- samverkan mellan hälso- och sjukvård och lokala aktivitetsarrangörer
- uppföljning av ordinationen utifrån individens behov.

WHO:s rekommendationer för fysisk aktivitet

I november 2020 publicerade Världshälsoorganisationen, WHO, reviderade rekommendationer för fysisk aktivitet. En nyhet i riktlinjerna är att de även inkluderar rekommendationer om att begränsa långvarigt sittande. Vikten av att träna styrka och balans har förstärkts jämfört med tidigare riktlinjer från WHO, och precis som förut gäller rekommendationerna alla åldrar från fem år och uppåt. Arbetet med de nya riktlinjerna ingår i WHO:s globala handlingsplan för fysisk aktivitet 2018–2030. Folkhälsomyndigheten har deltagit i revideringsprocessen utifrån sin roll som nationell samordnande myndighet för fysisk aktivitet.

Friluftsliv för god folkhälsa

I december 2012 beslutade regeringen om tio mätbara mål för friluftslivspolitik, som ska ha uppnåtts fram till 2020 (skr. 2012/13:51, bet.

2012/13:KrU4, rskr. 2012/13:278). Folkhälsomyndigheten har samordningsansvar för mål nio, Friluftsliv för god folkhälsa. Det innebär att myndigheten på olika sätt uppmärksammar hur natur- och kulturlandskapet kan vara en möjlig arena för fysisk aktivitet, avkoppling, rekreation och återhämtning.

Folkhälsomyndighetens mål med arbetet på friluftslivsområdet (2014–2020) är att öka de samhälleliga förutsättningarna för människor att på lika villkor vistas ute i naturen och utöva friluftsliv.

Kultur på recept

Kultur på recept genomförs i olika former på olika platser i landet, ofta som ett verksamt alternativ mellan sjukskrivning och arbetsåtergång eller arbetsträning. Gemensamt för alla är att personer med någon form av ohälsa erbjuds att via en remiss delta i kravlösa kulturaktiviteter i grupp, regelbundet under en bestämd period. Exempelvis finns i Region Östergötland verksamheten Må bra med kultur som sedan 2012 är ett komplement till annan vård för personer med stressrelaterade besvär, oro eller smärta som har varit i kontakt med kurator, sjukgymnast, arbetsterapeut eller annan behandlande vårdpersonal. I Region Jönköpings län erbjuds Kulturunderstödd rehabilitering (KUR) som vänder sig till personer som är sjukskrivna eller är i riskzonen för sjukskrivning för stressrelaterade besvär, psykisk ohälsa eller smärta.

Svar på skriftlig fråga

Den 25 november 2020 besvarade socialminister Lena Hallengren (S) en skriftlig fråga om hälsofrämjande och förebyggande insatser (fr. 2020/21:439). Socialministern anförde följande i sitt svar:

Ulrika Jörgensen har frågat mig om jag inte längre ser ett behov av samhällelig kraftsamling för att vända trenden med ökad övervikt och fetma.

Ett viktigt delmål i regeringens folkhälsoproposition är ”Ett samhälle som främjar ökad fysisk aktivitet och bra matvanor för alla”. Delmålet anger tydligt samhällets viktiga roll i det långsiktiga arbetet för att främja hälsa relaterad till matvanor och fysisk aktivitet. Regeringen har beslutat att utse en kommitté som ska lämna förslag på åtgärder som främjar fysisk aktivitet för att vända utvecklingen med övervikt och fetma.

Regeringen har nyligen gett Livsmedelsverket i uppdrag att under 2020–2023 undersöka och skapa förutsättningar för en överenskommelse i livsmedelsbranschen om att sänka salt- och sockerhalten i livsmedel, samt att ta fram kunskapsunderlag om hur intaget av energitäta och näringsfattiga livsmedel kan minska. I uppdraget ingår att främja en sådan överenskommelse och följa upp effekterna. Målet är att tillsammans med livsmedelsbranschen minska intaget av salt, socker och andra energitäta näringsfattiga livsmedel hos befolkningen.

I Socialstyrelsens Nationella riktlinjer för prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor ger Socialstyrelsen rekommendationer om prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor. Rekommendationerna omfattar åtgärder för att stödja personer att förändra levnadsvanor som exempelvis ohälsosamma matvanor eller otillräcklig fysisk aktivitet,

i syfte att förbättra hälsa samt förebygga och behandla sjukdom. Socialstyrelsen har haft i uppdrag av regeringen att stödja införandet av riktlinjerna. Under 2015–2017 har detta stöd genomförts inom ramen för regeringens strategi för kroniska sjukdomar.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om bl.a. fysisk aktivitet på recept samt fetma och övervikt hos barn behandlades senast i betänkande 2019/20:SoU5 Folkhälsofrågor. Motionsyrkandena avstyrktes (s. 48). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2019/20:81, rskr. 2019/20:173).

Utskottets ställningstagande

Riksdagen antog i juni 2018 ett nytt övergripande mål och en ny målstruktur för folkhälsopolitiken, där ett delmål är ett samhälle som främjar ökad fysisk aktivitet och bra matvanor för alla.

I Socialstyrelsens Nationella riktlinjer för prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor ger Socialstyrelsen rekommendationer om prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor. Rekommendationerna omfattar åtgärder för att stödja personer att förändra levnadsvanor som exempelvis ohälsosamma matvanor eller otillräcklig fysisk aktivitet, i syfte att förbättra hälsa samt förebygga och behandla sjukdom. Utskottet noterar vidare att Socialstyrelsen har påbörjat ett arbete med nationella riktlinjer för vård vid fetma.

Utskottet välkomnar att regeringen nyligen har gett Livsmedelsverket i uppdrag att under 2020–2023 undersöka och skapa förutsättningar för en överenskommelse i livsmedelsbranschen om att sänka salt- och sockerhalten i livsmedel, samt att ta fram kunskapsunderlag om hur intaget av energitäta och näringsfattiga livsmedel kan minska. Utskottet ser även positivt på att regeringen har utsett en kommitté som ska lämna förslag på åtgärder som främjar fysisk aktivitet för att vända utvecklingen med övervikt och fetma.

Mot bakgrund av det arbete som bedrivs anser utskottet att riksdagen inte behöver vidta några åtgärder med anledning av motionerna 2020/21:1623 (SD) yrkande 12, 2020/21:2888 (SD) yrkande 7 och 2020/21:2952 (C) yrkande 10. Motionsyrkandena bör avslås.

Av samma anledning är det inte heller nödvändigt för riksdagen att ta några initiativ med anledning av motionerna 2020/21:1440 (S), 2020/21:2144 (S), 2020/21:2745 (KD) yrkande 4, 2020/21:3135 (M) yrkande 19 och 2020/21:3260 (L) yrkande 10. Motionsyrkandena bör avslås.

När det gäller fysisk aktivitet på recept (FaR) noterar utskottet att Folkhälsomyndigheten för närvarande koordinerar ett projekt för att introducera den svenska metoden FaR i nio europeiska länder. Vidare konstaterar utskottet att hälso- och sjukvården enligt Socialstyrelsens rekommendation bör erbjuda rådgivande samtal eller rådgivande samtal med tillägg av skriftlig ordination om fysisk aktivitet eller aktivitetsmätare till

vuxna med särskild risk som är otillräckligt fysiskt aktiva. Utskottet ser positivt på detta. Det är inte nödvändigt för riksdagen att ta några initiativ med anledning av motionerna 2020/21:2745 (KD) yrkande 7, 2020/21:3135 (M) yrkande 14 och 2020/21:3637 (MP) yrkande 13. Motionsyrkandena bör avslås.

Mot bakgrund av det arbete som pågår för att främja fysisk aktivitet anser utskottet inte att riksdagen behöver vidta åtgärder med anledning av motion 2020/21:3260 (L) yrkande 11. Motionsyrkandet bör avslås.

Precis som framförs i motion 2020/21:2745 (KD) yrkande 5 anser utskottet att det är viktigt att barns närmiljö utformas så att den främjar rörelse och fysisk aktivitet. Det är dock inte nödvändigt för riksdagen att ta något initiativ i frågan. Motionsyrkandet bör avslås.

Slutligen ser utskottet positivt på det arbete som bedrivs när det gäller kultur och natur i folkhälsoarbetet. Utskottet är inte berett att föreslå att riksdagen tar några initiativ med anledning av motionerna 2020/21:2952 (C) yrkande 22 och 2020/21:3637 (MP) yrkande 15. Motionsyrkandena bör avslås.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsförslag som beretts i förenklad ordning.

Jämför särskilt yttrande 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (KD) och 5 (L).

Utskottets ställningstagande

I betänkandet behandlas motionsförslag som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Detta har bl.a. gjorts i betänkandena 2018/19:SoU11 Folkhälsofrågor och 2019/20:SoU5 Folkhälsofrågor. Utskottet avstyrker motionsförslagen med hänvisning till detta.

Reservationer

1. Folkhälsofrämjande insatser, punkt 2 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M) och Ulrika Jörgensen (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:2745 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkandena 1 och 3,

2020/21:3135 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 1 och 5 samt

2020/21:3357 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 21 och avslår motionerna

2020/21:1880 av Joakim Järrebring (S),

2020/21:2745 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 18,

2020/21:3260 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 1,

2020/21:3317 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 5 och

2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Vi anser att Sverige behöver en nationell hälsofrämjande strategi som metodiskt, långsiktigt och strukturerat strävar efter att skapa bättre förutsättningar för god hälsa hos hela befolkningen. En samlad nationell strategi ska lägga fast några tydliga mål och peka ut prioriteringar, specifika satsningar och hur regelbunden uppföljning och utvärdering ska genomföras.

Vidare anser vi att regeringen ska låta ta fram en plan för hur fysioterapeuter och arbetsterapeuter kan användas strukturerat och metodiskt i det förebyggande hälsofrämjande arbetet och i arbetet med att ta fram den samlade nationella hälsofrämjande strategin.

Vi anser vidare att Folkhälsomyndighetens uppdrag att samordna det förebyggande folkhälsopolitiska arbetet bör följas upp och att evidensbaserade metoder och projekt inom folkhälsoområdet måste tillgängliggöras nationellt för att kvalitetssäkra det förebyggande folkhälsoarbetet.

Slutligen anser vi att regeringen bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att systematiskt analysera förekomst av läkemedelsrester, narkotiska preparat och virus i avloppsvatten i syfte att kunna göra riktade insatser för folkhälsan.

Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med vad vi anför ovan.

2. **Folkhälsofrämjande insatser, punkt 2 (SD)**

av Per Ramhorn (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Christina Östberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:2745 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkandena 1, 3 och 18 samt

2020/21:3357 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 21 och avslår motionerna

2020/21:1880 av Joakim Järrebring (S),

2020/21:3135 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 1 och 5,

2020/21:3260 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 1,

2020/21:3317 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 5 och

2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Vi anser att Folkhälsomyndighetens uppdrag att samordna det förebyggande folkhälsopolitiska arbetet bör följas upp. Vidare anser vi att evidensbaserade metoder och projekt inom folkhälsoområdet måste tillgängliggöras nationellt för att kvalitetssäkra det förebyggande folkhälsoarbetet. Vi vill även betona det civila samhället som en bärande aktör inom folkhälsoarbetet.

Slutligen anser vi att regeringen bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att systematiskt analysera förekomst av läkemedelsrester, narkotiska preparat och virus i avloppsvatten i syfte att kunna göra riktade insatser för folkhälsan.

3. **Folkhälsofrämjande insatser, punkt 2 (C)**

av Sofia Nilsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3135 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 5 och avslår motionerna

2020/21:1880 av Joakim Järrebring (S),

2020/21:2745 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkandena 1, 3 och 18,

2020/21:3135 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1,
2020/21:3260 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 1,
2020/21:3317 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 5,
2020/21:3357 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 21 och
2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen ska låta ta fram en plan för hur fysioterapeuter och arbetsterapeuter kan användas strukturerat och metodiskt i det förebyggande hälsofrämjande arbetet.

4. Folkhälsofrämjande insatser, punkt 2 (KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:2745 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkandena 1, 3 och 18,
2020/21:3135 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1 och
2020/21:3317 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 5 och
avslår motionerna
2020/21:1880 av Joakim Järrebring (S),
2020/21:3135 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 5,
2020/21:3260 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 1,
2020/21:3357 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 21 och
2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Vi anser att Folkhälsomyndighetens uppdrag att samordna det förebyggande folkhälsopolitiska arbetet bör följas upp. Vidare anser vi att evidensbaserade metoder och projekt inom folkhälsoområdet måste tillgängliggöras nationellt för att kvalitetssäkra det förebyggande folkhälsoarbetet. Vi vill även betona det civila samhället som en bärande aktör inom folkhälsoarbetet.

Vi anser att det behövs mer kunskap om det moderna arbetslivets villkor och hur det påverkar familjeliv, personlig hälsa och barns välbefinnande. Vi vill därför att Folkhälsomyndigheten får i uppdrag att utarbeta ett kunskapsunderlag kring dessa frågor.

Slutligen anser vi att Sverige behöver en nationell hälsofrämjande strategi som metodiskt, långsiktigt och strukturerat strävar efter att skapa bättre förutsättningar för god hälsa hos hela befolkningen.

Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med vad vi anför ovan.

5. Folkhälsofrämjande insatser, punkt 2 (L)

av Barbro Westerholm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3135 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 5 och

2020/21:3260 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 1 och

avslår motionerna

2020/21:1880 av Joakim Järrebring (S),

2020/21:2745 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkandena 1, 3 och 18,

2020/21:3135 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1,

2020/21:3317 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkande 5,

2020/21:3357 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 21 och

2020/21:3637 av Pernilla Ståhlhammar m.fl. (MP) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Jag anser att en nationell strategi för hälsa aldrig varit mer nödvändig än nu. Den måste omfatta många politikområden och vara en angelägenhet för fler samhällssektorer än endast hälso- och sjukvården. Strategin bör fokusera på att alla ska kunna delta i samhället på lika villkor med särskilt ljus på grupper i samhället som oftare drabbas av ohälsa och för tidig död, såsom personer med lägre utbildning och människor födda utanför EU. I detta arbete behövs ett fokus på levnadsvanor och förbyggande arbete. Regeringen bör återkomma med ett förslag i enlighet med vad jag anför ovan.

Jag anser även att regeringen ska låta ta fram en plan för hur fysioterapeuter och arbetsterapeuter kan användas strukturerat och metodiskt i det förebyggande hälsofrämjande arbetet.

6. Nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention, punkt 3 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M) och Ulrika Jörgensen (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3135 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 4,

2020/21:3139 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 22 och

2020/21:3369 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 14.

Ställningstagande

Vi anser att frågor som rör psykisk ohälsa och suicidprevention är helt centrala i arbetet med att ta fram och genomföra en nationell hälsofrämjande strategi. Det ska inom strategin finnas ett stort fokus på förebyggande åtgärder i syfte att förbättra den psykiska hälsan hos befolkningen och förhindra suicid. Hela vårdkedjan, från elevhälsan till primärvården och den specialiserade barn- och ungdomspsykiatrien bör ses över.

Vi har noterat att regeringen nyligen har påbörjat ett arbete med att ta fram en nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention. Det är ett steg i rätt riktning, men arbetet går för långsamt. Vi anser att tidsramarna för arbetet bör ändras.

Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med vad vi anför ovan.

7. Nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention, punkt 3 (KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3139 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 22 och

2020/21:3369 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 14 och

avslår motion

2020/21:3135 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 4.

Ställningstagande

Vi anser att frågor som rör psykisk ohälsa och suicidprevention är helt centrala i arbetet med att ta fram och genomföra en nationell hälsofrämjande strategi. Det ska inom strategin finnas ett stort fokus på förebyggande åtgärder i syfte att förbättra den psykiska hälsan hos befolkningen och förhindra suicid. Hela vårdkedjan, från elevhälsan till primärvården och den specialiserade barn- och ungdomspsykiatrien bör ses över.

Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med vad vi anför ovan.

8. Suicidprevention för olika grupper, punkt 4 (SD)

av Per Ramhorn (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Christina Östberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2325 av Clara Aranda m.fl. (SD) yrkande 8 och

avslår motionerna

2020/21:1359 av Betty Malmberg och Marléne Lund Kopparklint (båda M) yrkande 3,

2020/21:3259 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 7 och

2020/21:3260 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkandena 12 och 13.

Ställningstagande

Antalet kvinnor som begår självmord i Sverige ökar enligt statistik från Socialstyrelsen. Det behövs evidensbaserad kunskap om orsakerna till den här utvecklingen. Därför måste orsakerna till den ökade psykiska ohälsan och de höga suicidtalerna bland kvinnor utredas. Regeringen bör därför vidta åtgärder i enlighet med vad vi anför ovan.

9. Suicidprevention för olika grupper, punkt 4 (L)

av Barbro Westerholm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3259 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 7 och

2020/21:3260 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkandena 12 och 13 samt

avslår motionerna

2020/21:1359 av Betty Malmberg och Marléne Lund Kopparklint (båda M) yrkande 3 och

2020/21:2325 av Clara Aranda m.fl. (SD) yrkande 8.

Ställningstagande

Inom området äldre och självmord finns i dag inga samlade data. Både kunskaper om äldre och självmord samt nationella behandlingsstrategier behöver tas fram. I den nationella strategin för att förebygga självmord bör strategier för årsrika och andra riskgrupper inkluderas. Hälso- och sjukvården och omsorgen måste erbjuda insatser som förebygger att årsrika människor väljer att förkorta sina liv.

Regeringen bör ta initiativ i enlighet med vad som anförs ovan.

10. Ändring i smittskyddslagen, punkt 5 (L)

av Barbro Westerholm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3227 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 31 och

2020/21:3260 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 27.

Ställningstagande

Enligt min mening bör smittskyddslagen skärpas så att offentliga arbetsgivare kan kräva att medarbetare som kommer i kontakt med t.ex. barn, klienter, årsrika eller patienter vaccineras mot vissa riskfyllda eller säsongsförekommande infektioner. Detta bör även gälla upphandlade tjänster.

Regeringen bör återkomma med ett förslag i enlighet med vad jag anför ovan.

11. Utvärdering av regelverket för nationella vaccinationsprogram, punkt 6 (SD, L)

av Per Ramhorn (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Christina Östberg (SD) och Barbro Westerholm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3260 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 26.

Ställningstagande

År 2013 infördes en ny ordning för nationella vaccinationsprogram. Den modellen har både för- och nackdelar. Ett av kriterierna för att införa ett vaccin är att det ska vara samhällsekonomiskt kostnadseffektivt. Men när regeringen fattar beslut väger den också in de statsfinansiella konsekvenserna. Det har inneburit att det ibland tagit flera år från att Folkhälsomyndigheten har rekommenderat ett vaccin till att regeringen har beslutat om att det ska införas i programmet. Mot denna bakgrund anser vi att regeringen bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att utvärdera regelverket för nationella vaccinationsprogram.

12. Vaccination av barn, punkt 7 (SD)

av Per Ramhorn (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Christina Östberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2035 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 11 och avslår motion

2020/21:1756 av Erik Ottoson (M) yrkande 4.

Ställningstagande

Tidigare omsorgsbrist innebär inte sällan att våra olika vaccinationsprogram inte har följts. Barn som är helt ovaccinerade, partiellt vaccinerade eller där man inte alls känner till vaccinationsstatus, ger såväl barnhälsovården som skolhälsovården återkommande utmaningar. Därför är det viktigt att vid placering i t.ex. familjehem informera vårdnadshavare om vikten av vaccination. Regeringen bör vidta åtgärder så att sådan information förbättras.

13. Uppföljning av HPV-vaccination, punkt 8 (M, KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD), Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M), Ulrika Jörgensen (M) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3140 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 24.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att regelbundet följa upp och utvärdera det nationella allmänna vaccinationsprogrammet i syfte att säkerställa att såväl flickor som pojkar verkligen i praktiken får den HPV-vaccination som de har rätt till för att förebygga cancersjukdomar.

14. Hälsosamma levnadsvanor, punkt 11 (SD)

av Per Ramhorn (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Christina Östberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:1623 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 12,
bifaller delvis motion
2020/21:2888 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 7 och
avslår motion
2020/21:2952 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 10.

Ställningstagande

Hela samhället kommer framöver att behöva rikta mycket större uppmärksamhet mot livsstilen och levnadsvanorna. Genom motion och nyttig kost kan man hjälpa till att ge sitt immunförsvar bästa möjliga förutsättningar för att minska risken att bli svårt sjuk. Vi anser därför att regeringen skyndsamt ska utreda hur man på ett effektivt sätt kan uppmuntra människor att äta hälsosammare, röra sig mer samt minska användning av alkohol, droger och tobak.

15. Hälsosamma levnadsvanor, punkt 11 (C)

av Sofia Nilsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2952 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 10 och
avslår motionerna

2020/21:1623 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 12 och
2020/21:2888 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 7.

Ställningstagande

Det är enligt min mening av stor betydelse att människor ska få frihet och förutsättningar att fatta egna, välgrundade beslut och bidra till sin egen hälsa genom bra levnadsvanor och en hälsosam livsstil. Det finns ett stort behov av nya, sammanhållna lösningar som kan innebära att egenvård och friskvård får ta större plats i den enskildas hälsovård. Därför anser jag att regeringen bör tillsätta en bred utredning om en egen- och friskvårdsreform.

16. Matvanor m.m., punkt 12 (M, KD, L)

av Acko Ankarberg Johansson (KD), Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M), Ulrika Jörgensen (M), Pia Steensland (KD) och Barbro Westerholm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:2745 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 4,
2020/21:3135 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 19 och
2020/21:3260 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 10 och
bifaller delvis motionerna

2020/21:1440 av Daniel Andersson (S) och
2020/21:2144 av Per-Arne Håkansson (S).

Ställningstagande

För att främja hälsosamma matvanor anser vi att regeringen bör tillsätta en utredning med syfte att föreslå att det införs offentliga styrmedel samt eventuella varningstexter och informationsinsatser som ger en långvarig positiv effekt på konsumtionsbeteendet.

Vidare anser vi att det behövs en nationell strategi mot den alltmer tilltagande fetmapandemi som hotar folkhälsan. Regeringen bör ta initiativ till en sådan strategi.

Slutligen anser vi att regeringen bör ge Socialstyrelsen i uppdrag att i samband med arbetet att ta fram nationella riktlinjer för en jämlik obesitas- och överviktsvård ta fram en struktur och metodik för regelbunden uppföljning och återkoppling av kvalitet, väntetider och resultat.

17. Fysisk aktivitet på recept, punkt 13 (M, KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD), Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M), Ulrika Jörgensen (M) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2020/21:2745 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 7,
2020/21:3135 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 14 och
2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkande 13.

Ställningstagande

Fysisk aktivitet på recept (FaR) har funnits ett antal år, men har ännu inte fått genomslag fullt ut. Regionerna har olika strategier för FaR, vilket skapar ojämlikhet i landet. FaR behöver utvecklas och reformeras. Vi föreslår att en lämplig myndighet validerar och utvärderar effekten av de olika arbetsmetoder som används samt hur den legitimerade vårdpersonalen kan bidra till en långsiktigt hållbar livsstilsförändring. Efter denna kvalitetssäkring bör det ges ut nationella rekommendationer kopplade till FaR.

Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med vad vi anför ovan.

18. Nationell strategi för fysisk aktivitet, punkt 14 (L)

av Barbro Westerholm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3260 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 11.

Ställningstagande

Fysisk aktivitet är viktigt hela livet, i arbetslivet och i skolan, för personer med både fysiska och psykiska funktionsvariationer såväl som för åsrika personer. Vikten av regelbunden fysisk aktivitet är väl belagd och kan många gånger ersätta dyra läkemedelsbehandlingar, operationer och långa sjukskrivningar. Enligt min mening behövs det en nationell strategi för fysisk aktivitet som inkluderar alla, oavsett ålder och funktion. Regeringen bör ta initiativ till en sådan strategi.

19. Främjande av barns fysiska aktivitet, punkt 15 (KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:2745 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 5.

Ställningstagande

Enligt vår mening är det angeläget att uppmärksamma vikten av att barns närmiljö utformas så att den främjar rörelse och fysisk aktivitet. Regeringen bör se över denna fråga.

20. Kultur och natur i folkhälsoarbetet, punkt 16 (C)

av Sofia Nilsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2952 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 22 och
avslår motion

2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkande 15.

Ställningstagande

Enligt min mening bör regeringen ge Socialstyrelsen i uppdrag att kartlägga systematiska satsningar på kultur- och naturupplevelser inom offentligt finansierad vård och omsorg i kommuner och regioner, vilka evidensbaserade metoder som finns och kan rekommenderas och hur kommuner och regioner kan få tillgång till adekvat kunskapsstöd.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (M)

Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M) och Ulrika Jörgensen (M) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa motionsförslag hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjordes av företrädare för vårt parti i motsvarande frågor i bl.a. betänkandena 2018/19:SoU11 Folkhälsofrågor och 2019/20:SoU5 Folkhälsofrågor. Vi vidhåller de synpunkter som fördes fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (SD)

Per Ramhorn (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Christina Östberg (SD) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa motionsförslag hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjordes av företrädare för vårt parti i motsvarande frågor i bl.a. betänkandena 2018/19:SoU11 Folkhälsofrågor och 2019/20:SoU5 Folkhälsofrågor. Vi vidhåller de synpunkter som fördes fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (C)

Sofia Nilsson (C) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa motionsförslag hänvisar jag till de senaste ställningstaganden som gjordes av företrädare för mitt parti i motsvarande frågor i bl.a. betänkande 2019/20:SoU5 Folkhälsofrågor. Jag vidhåller de synpunkter som fördes fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 17 (KD)

Acko Ankarberg Johansson (KD) och Pia Steensland (KD) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa motionsförslag hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjordes av företrädare för vårt parti i motsvarande frågor i bl.a. betänkandena 2018/19:SoU11 Folkhälsofrågor och 2019/20:SoU5 Folkhälsofrågor. Vi vidhåller de synpunkter som fördes fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

5. Motioner som bereds förenklad, punkt 17 (L)

Barbro Westerholm (L) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa motionsförslag hänvisar jag till de senaste ställningstaganden som gjordes av företrädare för mitt parti i motsvarande frågor i bl.a. betänkandena 2018/19:SoU11 Folkhälsofrågor och 2019/20:SoU5 Folkhälsofrågor. Jag vidhåller de synpunkter som fördes fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2020/21

2020/21:27 av Monika Lövgren och Mikael Strandman (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att TBE-vaccinet på sikt bör inkluderas i det allmänna barnvaccinationsprogrammet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:125 av Eric Palmqvist (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur legionellasmitta från kyltornsanläggningar bäst motverkas och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:834 av Magnus Manhammar och Anna Wallentheim (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa informationsplikten för hivsmittade och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:995 av Marlène Lund Kopparklint och Pål Jonson (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om arbetet mot psykisk ohälsa bland barn och unga och mot suicid och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1061 av Åsa Coenraads m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att göra det allmänna vaccinationsprogrammet för barn obligatoriskt för alla barn och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1109 av Ann-Sofie Alm och Ann-Sofie Lifvenhage (båda M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en SOU om huruvida pornografins lättillgänglighet för barn har skadlig inverkan på barns välmående och sexuella hälsa och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1150 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten till ett preventivt program med ökad kunskap för tidig upptäckt av och stöd till äldre som mår psykiskt dåligt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:1179 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en evidensbaserad strategi för suicidprevention för varje region och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra händelseutredningar när barn eller unga försökt ta sitt liv eller tagit sitt liv, i syfte att identifiera och åtgärda eventuella brister i det offentliga åtagandet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1207 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell strategi avseende förebyggande av framtidens infektionssjukdomar och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1359 av Betty Malmberg och Marléne Lund Kopparklint (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att starta om arbetet med en nollvision för självmord och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att utvärdera arbetet med olika åtgärder såsom nollvisionen för självmord och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att NASP bör få i uppdrag att utarbeta ett suicidpreventivt program för unga och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1360 av Betty Malmberg och Marléne Lund Kopparklint (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka internationellt för att stärka kampen mot antibiotikaresistens och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en ny nationell strategi mot antibiotikaresistens bör utarbetas skyndsamt och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en svensk strategi mot antibiotikaresistens bör utvärderas systematiskt och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU ska verka för att förskrivningen av antibiotika till människa måste minska och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1370 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för statligt stöd till vaccinering mot TBE och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta Skaraborg vara ett pilot- och försöksområde där man erbjuder gratis vaccination, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att TBE-vaccinering bör ingå i det allmänna vaccinationsprogrammet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1440 av Daniel Andersson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mat och folkhälsa och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1603 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sociala medier och hälsa och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1619 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om obligatoriska hälsoundersökningar för asylsökande och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1623 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa en gemensam plattform för vaccinationsregistrering och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen på ett effektivt sätt bör uppmuntra människor till ett hälsosamt leverne och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1756 av Erik Ottoson (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över vilka förutsättningar som finns för att göra det allmänna vaccinationsprogrammet obligatoriskt för alla barn och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska se över vilka sanktionsmöjligheter som krävs gentemot föräldrar som vägrar låta sina barn delta i det allmänna vaccinationsprogrammet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om desinformation rörande vaccinationer och svensk sjukvård samt om behovet av ett arbete mot detta och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till de lagändringar som krävs för att möjliggöra vaccination av barn då endast en av vårdnadshavarna godkänner detta, även för andra vaccinationer än de som ingår i det allmänna vaccinationsprogrammet, och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1758 av Marie-Louise Hänel Sandström och David Josefsson (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta aktivt för att minska den nationella och globala utvecklingen av antibiotikaresistens och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1880 av Joakim Järrebring (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att studera förutsättningarna för att ge regionerna ett förebyggande folkhälsoansvar och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2027 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD):

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utforma en strategi mot ensamhet och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att personer över 65 år ska erbjudas avgiftsfritt pneumokockvaccin och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2028 av Per Ramhorn m.fl. (SD):

33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att en modern nationell it-plattform skapas som kan ta emot information från alla vaccinatörer, oavsett vilket journalsystem som används, och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att det ska vara möjligt att ta ut nationell och regional statistik ur systemet och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att registret ska inkludera både nationella program, resevaccinationer, kompletterande vaccinationer och riskgruppsvaccinationer och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att det i journalsystemet måste framgå vilka vaccinationer som är

- givna på annan ort och registrerade i ett annat journalsystem och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att man på individnivå i sin digitala patientjournal ska få information om vilka vaccinationer man fått och om det finns behov av ytterligare doser och tillkännager detta för regeringen.
  38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att registreringen ska vara enkel att använda vid behov av massvaccinationer, t.ex. en influensapandemi, och tillkännager detta för regeringen.
  40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att ordination om uppföljande vaccination ska synas i olika journalsystem så att individen kan gå till olika vaccinatörer utan att behöva ny ordination och tillkännager detta för regeringen.
  41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att vaccinatören ska få fram information om tidigare givna vacciner på individnivå och tillkännager detta för regeringen.
  42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att nationella myndigheter på ett samlat sätt ska kunna följa vaccinationstäckning, biverkningar och effekten av vaccinationer på sjukdomsförekomsten och tillkännager detta för regeringen.
  43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att regionala myndigheter ska kunna följa vaccinationstäckningen i sitt geografiska område och tillkännager detta för regeringen.
  44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att data från tidigare vaccinationsregister migreras till ett gemensamt vaccinationsregister för vaccinatörer och allmänhet och tillkännager detta för regeringen.
  45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att det gemensamma vaccinationsregistret ska säkerställa att historiska uppgifter lätt kan tas fram och hanteras vid intygsskrivning samt att historiska data inte försvinner, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
  94. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att införa obligatorisk hälsoundersökning för asylsökande och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2033 av Clara Aranda m.fl. (SD):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram nationella riktlinjer för att främja hbtq-personers psykiska hälsa och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en nationell samordnare med samlat ansvar för det suicidpreventiva arbetet och tillkännager detta för regeringen.

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdatera det befintliga niopunktsprogrammet för suicidprevention och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verkställa konkreta delmål och planlägga det fortsatta arbetet med nollvisionen för suicid och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att standardisera tydliga riktlinjer för eftervård av suicidnära patienter och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att starta projektverksamhet med kriscenter i utvalda län och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka stöd till ideella föreningar som arbetar med att förebygga psykisk ohälsa och med suicidprevention och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med syftet att införa en standardiserad uppföljning av självmordsnära inom svensk hälso- och sjukvård och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att för att stärka stödet till efterlevande tillsätta en utredning som ska föreslå riktlinjer för att möta behov och säkra ett riktigt omhändertagande av anhöriga när suicid inträffar och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anmälningsplikt vid suicid ska införas och tillämpas av hälso- och sjukvården samt socialtjänsten och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa arbetsätt med haverikommission vid suicid och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2035 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att informera vårdnadshavare till placerade barn om vikten av vaccination och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att tillsätta en haverikommission för barn och unga som tar sitt liv, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:2144 av Per-Arne Håkansson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningar för riksomfattande informationsinsatser för att minska konsumtion av sockersötade drycker och främja folkhälsan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2325 av Clara Aranda m.fl. (SD):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att utreda orsakerna till ökade suicidtal hos kvinnor och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2437 av ClasGöran Carlsson och Monica Haider (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att arbeta för att bryta ensamheten bland våra äldre och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2564 av Ann-Britt Åsebol och Elisabeth Björnsdotter Rahm (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmärksamma och motverka ensamhet och psykisk ohälsa bland äldre och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2615 av Julia Kronlid (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka det förebyggande arbetet för att stötta kvinnor vid oönskade graviditeter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda behov av och efterfrågan på förebyggande insatser i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2675 av Bengt Eliasson (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell satsning på suicidprevention och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2696 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP):

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer till ett målområde i den nationella folkhälsopolitiken och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2745 av Pia Steensland m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa upp Folkhälsomyndighetens uppdrag att samordna det förebyggande folkhälsopolitiska arbetet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationella informationskampanjer för främjandet av folkhälsa och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sprida evidensbaserade folkhälsofrämjande projekt och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att identifiera strukturella åtgärder och styrmedel som främjar hälsosamma matvanor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att barns närmiljö utformas så att den främjar rörelse och fysisk aktivitet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kvalitetssäkra fysisk aktivitet på recept (FaR) och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se det civila samhället som en bärande aktör i folkhälsoarbetet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2746 av Pia Steensland m.fl. (KD):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationellt ansvar för pneumokocker-vaccin till äldre och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram ett allmänt vaccinationsprogram för äldre och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2773 av Acko Ankarberg Johansson m.fl. (KD):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om handlingsplaner för självmordsprevention och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om anmälningsplikt vid självmord och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en "haverikommission" när en ung person har begått självmord, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:2888 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell strategi och handlingsplan med tydliga mål och konkreta åtgärder för hälsosammare levnadsvanor samt en bättre folkhälsa och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2912 av Angelika Bengtsson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillföra mer resurser till forskningen om självmordsförebyggande arbete och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2952 av Peter Helander m.fl. (C):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en sammanhållen egen- och friskvårdsreform som innebär att egenvård och friskvård får ta större plats i den enskildes hälsovård och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla en nationell handlingsplan för hepatit B och hepatit C och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda vad ett allmänt vaccinationsprogram för äldre bör innehålla och hur det bör organiseras och genomföras och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja möjligheten för fler seniorer med låg aktivitetsnivå att få ordinerat fysisk aktivitet på recept och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kartlägga och främja kultur i folkhälsoarbetet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2978 av Ann-Britt Åsebol och Elisabeth Björnsdotter Rahm (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av möjligheterna avseende vaccination mot influensa och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten för vaccination mot pneumokockinfektion som ett särskilt nationellt vaccinationsprogram för alla över 65 år och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3072 av Saila Quicklund (M):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Folkhälsomyndigheten bör beakta förekomsten av hälsofarliga substanser i kosttillskott och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3132 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera Fysisk aktivitet på recept som hälsofrämjande åtgärd och tillkännager detta för regeringen.

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om äldrevaccin i syfte att årligen mäta vaccinationstäckningsgraden hos samtliga riskgrupper och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om äldrevaccin i syfte att utreda ett särskilt vaccinationsprogram för äldre och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3135 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram och genomföra en nationell hälsofrämjande strategi och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att satsade resurser på hälsofrämjande insatser ska kopplas och villkoras till krav på uppföljning och utvärdering och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra tidsramarna avseende arbetet att ta fram en nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att använda fysioterapeuter och arbetsterapeuter strukturerat och metodiskt i det förebyggande hälsoarbetet och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa former och regelverk som möjliggör nya forum och arenor för proaktiva hälsofrämjande insatser och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om regelbunden och systematisk uppföljning av riktade satsningar på hälsofrämjande åtgärder och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera fysisk aktivitet på recept som hälsofrämjande åtgärd och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för förebyggande fysisk aktivitet på recept för seniorer och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det i arbetet med att ta fram nationella riktlinjer gällande obesitas/överviktsvård är centralt att struktur för uppföljning och återkoppling tas fram och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge i uppdrag att utreda ett särskilt vaccinationsprogram för äldre och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om informationsinsatser för att öka kunskapsnivån hos allmänheten om hälsofrämjande insatser och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3136 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram och genomföra en nationell hälsofrämjande strategi och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3137 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningar avseende att genomföra pneumokockvaccination av medicinska riskgrupper och äldre över 75 år och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3138 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningar avseende att genomföra pneumokockvaccination av medicinska riskgrupper och äldre över 75 år och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3139 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommande strategi avseende psykisk hälsa och suicidprevention ska bli en del av en samlad nationell hälsofrämjande strategi och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3140 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regelbundet följa upp och utvärdera så att flickor och pojkar erhåller HPV-vaccination för att förebygga cancersjukdomar och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3203 av Ebba Busch m.fl. (KD):

41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska erbjudas ett pneumokockvaccin till äldre och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett vaccinationsprogram för äldre och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3227 av Lina Nordquist m.fl. (L):

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om arbetsgivares rätt att kräva vaccination av medarbetare och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3259 av Barbro Westerholm m.fl. (L):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell strategi för att motverka ofrivillig ensamhet bland årsrika och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om spridning av kunskaper om suicidprevention hos årsrika och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3260 av Lina Nordquist m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skapandet av en nationell strategi för hälsa och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en nationell strategi mot övervikt och fetma och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell strategi för fysisk aktivitet som inkluderar alla, oavsett ålder och funktionsvariation, och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppdatering av handlingsplan för suicidprevention för olika riskgrupper och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hälso- och sjukvården och omsorgen måste inrymma insatser som förebygger att årsrika människor väljer att förkorta sina liv, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationella vaccinationsprogram och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om smittskyddslagen och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt vaccinationsregister och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3261 av Barbro Westerholm m.fl. (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hälsofrämjande insatser ur ett hbtq-perspektiv och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3317 av Hans Eklind m.fl. (KD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av kunskap om det moderna arbetslivets villkor och hur det påverkar familjeliv, personlig hälsa och barns välbefinnande och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3357 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppdra åt lämplig myndighet att systematiskt analysera avloppsvatten med avseende på förekomst av läkemedelsrester, narkotiska preparat och virus för att kunna göra riktade insatser för folkhälsan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3369 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram och genomföra en nationell hälsofrämjande strategi och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram och genomföra en nationell strategi för att förbättra den psykiska hälsan och verkningfull suicidprevention och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3389 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ekonomiskt stöd till frivilligorganisationer som arbetar för att förebygga och förhindra suicid, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmana samtliga regioner och kommuner att anta en nollvision rörande suicid och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kriscenter med tillhörande kristeam i samtliga regioner och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en samordnare för att förebygga och förhindra suicid och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett kvalitetsregister som följer upp vården av suicidala och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en nationell handlingsplan för suicidprevention och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta statistik över var självmord och självmordsförsök inträffar och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmärksamma den internationella dagen för suicidprevention och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samordnade utbildningsinsatser för personal inom samhällsgemensamma instanser och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över införandet av en haverikommission vid suicid och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3449 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för ökad kunskap kring hepatit C och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra för alla invånare att testa sig för hepatit C och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erbjuda de som drabbats av hepatit C en väl fungerande behandling på lika villkor och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta en nationell strategi för att eliminera hepatit C och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka informationen om vaccination mot HPV och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kön inte ska ha betydelse för att få en kostnadsfri vaccination mot HPV genom det allmänna vaccinationsprogrammet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om full ersättning till dem som drabbats av narkolepsi till följd av Pandemrixvaccinering och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast möjligt införa en nationell krisplan för att bekämpa sjukdomen tbc och inrätta kontroller i enlighet med WHO:s önskemål och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3456 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett regeringsuppdrag till exempelvis Folkhälsomyndigheten om en nationell strategi för nutrition och fysisk aktivitet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3543 av Ebba Busch m.fl. (KD):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsning på vaccination mot pneumokocker och att ta fram ett vaccinationsprogram för äldre och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3637 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att fortsatt analysera förslagen från Kommissionen för jämlik hälsa och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en folkhälsolag och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fysisk aktivitet på recept och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kultur och natur på recept och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppdrag till NASP och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet

Motion	Motionärer	Yrkanden
17. Motioner som bereds förenklat		
2020/21:27	Monika Lövgren och Mikael Strandman (båda SD)	
2020/21:834	Magnus Manhammar och Anna Wallentheim (båda S)	
2020/21:995	Marléne Lund Kopparklint och Pål Jonson1 (båda M)	
2020/21:1061	Åsa Coenraads m.fl. (M)	
2020/21:1150	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	
2020/21:1179	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	1 och 2
2020/21:1207	Edward Riedl (M)	
2020/21:1359	Betty Malmberg och Marléne Kopparklint (båda M)	Lund 1 och 2
2020/21:1360	Betty Malmberg och Marléne Kopparklint (båda M)	Lund 1–4
2020/21:1370	Sten Bergheden (M)	1–3
2020/21:1603	Angelika Bengtsson m.fl. (SD)	1
2020/21:1619	Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD)	20
2020/21:1623	Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD)	11
2020/21:1756	Erik Ottoson (M)	1–3
2020/21:1758	Marie-Louise Hänel Sandström och David Josefsson (båda M)	
2020/21:2027	Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD)	27 och 34
2020/21:2028	Per Ramhorn m.fl. (SD)	33–38, 40–45 och 94
2020/21:2033	Clara Aranda m.fl. (SD)	21, 27–34, 40 och 41
2020/21:2035	Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)	34
2020/21:2437	ClasGöran Carlsson och Monica Haider (båda S)	
2020/21:2564	Ann-Britt Åsebol och Elisabeth Björnsdotter Rahm (båda M)	
2020/21:2615	Julia Kronlid (SD)	1 och 2
2020/21:2675	Bengt Eliasson (L)	

2020/21:2745	Pia Steensland m.fl. (KD)	2
2020/21:2746	Pia Steensland m.fl. (KD)	26 och 27
2020/21:2773	Acko Ankarberg Johansson m.fl. (KD)	7–9
2020/21:2912	Angelika Bengtsson (SD)	
2020/21:2952	Peter Helander m.fl. (C)	16, 18 och 20
2020/21:2978	Ann-Britt Åsebol och Elisabeth Björnsdotter1 och 2 Rahm (båda M)	
2020/21:3072	Saila Quicklund (M)	5
2020/21:3132	Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M)	7, 15 och 16
2020/21:3135	Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M)	3, 9, 12, 15, 21 och 25
2020/21:3136	Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M)	25
2020/21:3137	Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M)	28
2020/21:3138	Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M)	16
2020/21:3203	Ebba Busch m.fl. (KD)	41 och 42
2020/21:3259	Barbro Westerholm m.fl. (L)	6
2020/21:3260	Lina Nordquist m.fl. (L)	28
2020/21:3261	Barbro Westerholm m.fl. (L)	2
2020/21:3369	Ulf Kristersson m.fl. (M)	13
2020/21:3389	Markus Wiechel m.fl. (SD)	1–9 och 11
2020/21:3449	Markus Wiechel m.fl. (SD)	1–8
2020/21:3456	Markus Wiechel m.fl. (SD)	
2020/21:3543	Ebba Busch m.fl. (KD)	20
2020/21:3637	Pernilla Stålhammar m.fl. (MP)	19